

MATERIAŁY KONFERENCYJNE

13. Ogólnopolska Konferencja
POMOC DZIECIOM
– OFIAROM PRZESTĘPSTW
Warszawa, 24-25 X 2016

Organizatorzy:

DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

dawniej
Fundacja
Dzieci
Niczyje

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

Organizatorzy:

dawniej
Fundacja
Dzieci
Niczyle

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

13. Ogólnopolska Konferencja **POMOC DZIECIOM – OFIAROM PRZESTĘPSTW** Warszawa, 24-25 X 2016

Konferencja pod honorowym patronatem:

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Marek Michalak

Komitety organizacyjny

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Monika Horna-Cieślak
Małgorzata Ćwiek
Maria Keller-Hamela
Monika Sajkowska
Katarzyna Smolińska

Ministerstwo Sprawiedliwości

Mikołaj Pawlak

Urząd Miasta Stołecznego Warszawy – Biuro Pomocy i Projektów Społecznych

Danuta Kuciewicz
Elżbieta Piechowiak-Modrzejewska

Konferencja współfinansowana jest ze środków:

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

NOVOTEL
HOTELS & RESORTS

13. Ogólnopolska Konferencja
POMOC DZIECIOM
– OFIAROM PRZESTĘPSTW
Warszawa, 24-25 X 2016

SPIS TREŚCI:

INFORMACJE ORGANIZACYJNE	5
PROGRAM KONFERENCJI	6
PONIEDZIAŁEK, 24 PAŹDZIERNIKA	6
WTOREK, 25 PAŹDZIERNIKA	7
PLAN I UKŁAD SAL	8
NOTKI BIOGRAFICZNE PRELEGENTÓW	10
ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ	17
PROGRAM CHRONIMY DZIECI	31
OFERTA EDUKACYJNA	32
PUBLIKACJE	33
NOTATKI	35

INFORMACJE ORGANIZACYJNE

Organizatorzy zapewniają materiały konferencyjne, a w trakcie przerw kawę i lunch w holu głównym oraz w Sali Gałczyńskiego na VI piętrze.

Sesje w Sali Koncertowej będą prowadzone w języku polskim i angielskim. Organizatorzy zapewniają tłumaczenia wszystkich sesji na język polski/angielski. Słuchawki dostępne będą w sali.

Pieczątkę i podpis na delegacji można uzyskać w punkcie informacyjnym w holu głównym na VI piętrze.

Ewaluacja konferencji będzie dostępna od 31 października do 13 listopada br. na platformie edukacyjnej Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę www.edukacja.fdds.pl.

Wypełnienie ankiety ewaluacyjnej jest warunkiem uzyskania certyfikatu uczestnictwa w konferencji.

Film pt. „Spotlight” wyświetlany będzie w Sali Koncertowej.

PROGRAM KONFERENCJI PONIEDZIAŁEK, 24 PAŹDZIERNIKA

8.00-9.30 Rejestracja uczestników

9.30-11.00 Sesja inauguracyjna

Powitanie: Ministerstwo Sprawiedliwości, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Urząd Miasta Stołecznego Warszawy, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Wykład inauguracyjny: Barnahus – model ochrony praw dziecka do przyjaznego wymiaru sprawiedliwości w Europie
– *Bragi Gudbrandsson, Islandia*

Wręczenie Certyfikatów Przyjazny Pokój Przysłuchań Dzieci

11.00-11.30 Przerwa kawowa

11.30-13.00 Sesja plenarna

Przeciwdziałanie i interwencja

Wykorzystywanie seksualne dzieci: rozpoznanie i ujawnienie – *prof. Michael Lamb, Wielka Brytania*

Przestępstwa internetowe wobec dzieci – działania organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w praktyce – *John Carr, Wielka Brytania*

„Nadzieja dla dzieci i rodzin” – metodyka pomocy dzieciom ofiarom krzywdzenia przejawiającym objawy posttraumatyczne i destrukcyjne – *prof. Arnon Bentovim, Wielka Brytania*

Moderator: Maria Keller-Hamela

13.00-14.00 Lunch

14.00-15.30 Sesje równoległe

Sala Koncertowa

Przesłuchiwanie dzieci
– ofiar wykorzystywania
seksualnego w sposób
dostosowany do poziomu
ich rozwoju
– *prof. Michael Lamb*

Moderator: Emilia Naumann

Sala Rudniewa

Prawna reprezentacja dziecka
– *adwokat Mariusz
Lewandowski, prokurator
Małgorzata Szeroczyńska,
sędzia Ewa Ważny, aplikantka
adwokacka Monika Horna-
Cieślak*

Sala Miłosza

Krzywdzenie dzieci
– **przejawy i konsekwencje**

Różdżka napędza rozum do
głowy... – czyli o społecznej
popularności kar cielesnych
w wychowaniu
– *dr hab. Ewa Jarosz*

Rewiktylizacja w życiu pol-
skich kobiet z doświadczeniem
wykorzystania seksualnego
w dzieciństwie
– *dr Agnieszka Izdebska*

Konsekwencje wykorzysta-
wania seksualnego w dzie-
ciństwie – *Joanna Włodarczyk*

Moderator: Anna Lechowska

Sala A

Udział rodzica w terapii dziecka
z objawem stresu pourazowego
w pracy grupowej programem
Trauma Focused CBT
– *Joanna Marszał-Kotas,
dr Anna Szczepaniak*

Sala B

Depresja poporodowa
– zagrożenie dla życia i zdrowia
dziecka i matki
– *Joanna Krzyżanowska-Zbucka*

15.30-16.00 Przerwa kawowa

16.00-17.30 Sesje równoległe

Sala Koncertowa

Ujawnianie wykorzystywania
seksualnego przez dziecko
– *dr Rosaleen McElvaney,
Irlandia*

Moderator:
Beata Wojtkowska

Sala Rudniewa

Interwencja kryzysowa
– **ochrona dziecka pod
presją czasu**

Ochrona dzieci podczas
i po interwencjach
podejmowanych z policją
– *Marzena Kraśniewska,
Monika Sengerska*

Interwencja kryzysowa
w szkole/placówce w obliczu
zdarzeń o dramatycznym
przebiegu – *Krzysztof Sarżała*

Rodzina w kryzysie: wsparcie
dla rodzica, ochrona dziecka
– *Agata Milik*

Moderator: Renata Durda

Sala Miłosza

**Dzieci uchodźców – jak
chronić je przed przemocą?**

Barieri i wyzwania
– *Elsi Adajew, Luiza Adajewa,
dr Krystyna Starczewska,
Beata Wojtkowska, Jolanta
Zmarzlik*

Sala A

Ustalanie motywów
samobójstwa dzieci jako
problem psychologicznej
ekspertyzy sądowej
– *Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska,
Ewa Wach*

Sala B

Reaktywne zaburzenia więzi
– efekt wczesnodziecięcego
opuszczenia i krzywdzenia
– *dr Anna Szczepaniak*

17.30-20.00 Film/Sala Koncertowa

Projekcja filmu „Spotlight” – *komentarz: Jolanta Zmarzlik*

PROGRAM KONFERENCJI WTOREK, 25 PAŹDZIERNIKA

9.00-10.45 Sesja plenarna

Dziecko a polityka społeczna

Dzieci – dobro prywatne czy publiczne – *prof. dr hab. Wielisława Warzywoda-Kruszyńska*

Przemiany „dobra dziecka” w perspektywie służb społecznych – *dr Magdalena Arczewska*

O krótkiej historii ujawniania problemu krzywdzenia dzieci – *dr Monika Sajkowska*

Moderator: Renata Szredzińska

10.45-11.15 Przerwa kawowa

11.15-13.00 Sesje równoległe

Sala Koncertowa

„Nadzieja dla dzieci i rodzin”
– narzędzia wspomagające interwencję w przypadkach krzywdzenia dzieci
– *prof. Arnon Bentovim, Wielka Brytania*

Moderator: Lucyna Kicińska

Sala Rudniewa

Wykorzystywanie seksualne dzieci przez osoby duchowne

Dlaczego kapłani wykorzystują seksualnie osoby małoletnie. Analiza społeczno-kulturowa
– *Ewa Kusz*

Odpowiedź Kościoła na problem wykorzystywania seksualnego dzieci przez osoby duchowne
– *ks. dr Wojciech Rzeszowski*

Gdy sprawcą jest osoba duchowna – psychologiczne konsekwencje wykorzystania dziecka – *Jolanta Zmarzlik*

Moderator: ks. dr Adam Żak, SJ

Sala Miłosza

Wysłuchanie dzieci w procedurach cywilnych

– *socjolog Agnieszka Bąk, psycholog Alicja Budzyńska, sędzia Dorota Hildebrand-Mrowiec, aplikantka adwokacka Monika Horna-Cieślak*

Sala A

Sesja dla grantobiorców programu „Bezpieczne dzieciństwo”
– *Gabriela Kühn*

Sala B

Identyfikacja symptomów krzywdzenia dziecka i podejmowanie interwencji
– *Beata Cieją, Mirosława Gorgol-Bujalska*

13.00-14.00 Lunch

14.00-15.45 Sesje równoległe

Sala Koncertowa

Przestępstwa internetowe wobec dzieci – nierozwiązane problemy i propozycje rozwiązań
– *John Carr, Wielka Brytania*

Moderator: Szymon Wójcik

Sala Rudniewa

Rola placówki oświatowej w przeciwdziałaniu przemocy wobec dziecka

„Tamujemy przemoc”
– systemowe podejście do budowania bezpieczeństwa dziecka w środowisku szkolnym – *Magdalena Wolańska*

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci a obowiązki prawne szkoły – *Agnieszka Kwaśniewska-Sadkowska*

Przemoc w szkole – analiza problemu na podstawie doświadczeń Telefonu dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800 100 100
– *Katarzyna Romanowska-Gręda*

Moderator: Katarzyna Seidel

Sala Miłosza

Czym jest dobro dziecka?

Przemiany „dobra dziecka” w perspektywie służb społecznych
– *dr Magdalena Arczewska*

Umieszczenie dziecka poza rodziną biologiczną a dobro dziecka
– *sędzia Dorota Trautman*

Moderator: Krzysztof Sarzała

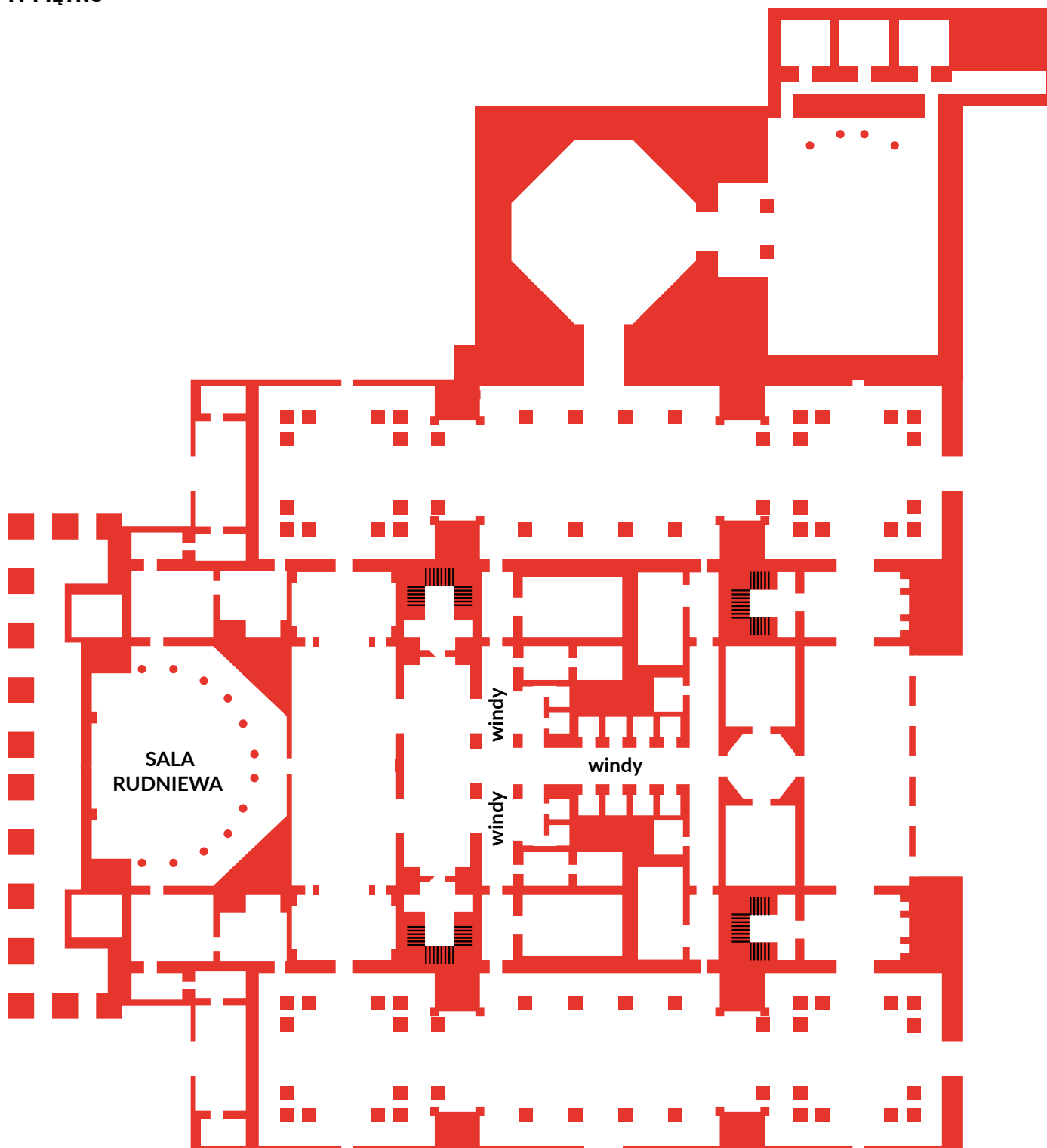
Sala A

Trening Pewności Siebie – program wsparcia dla dzieci doświadczających przemocy rówieśniczej
– *Hubert Czerniewski, Joanna Węgrzynowska*

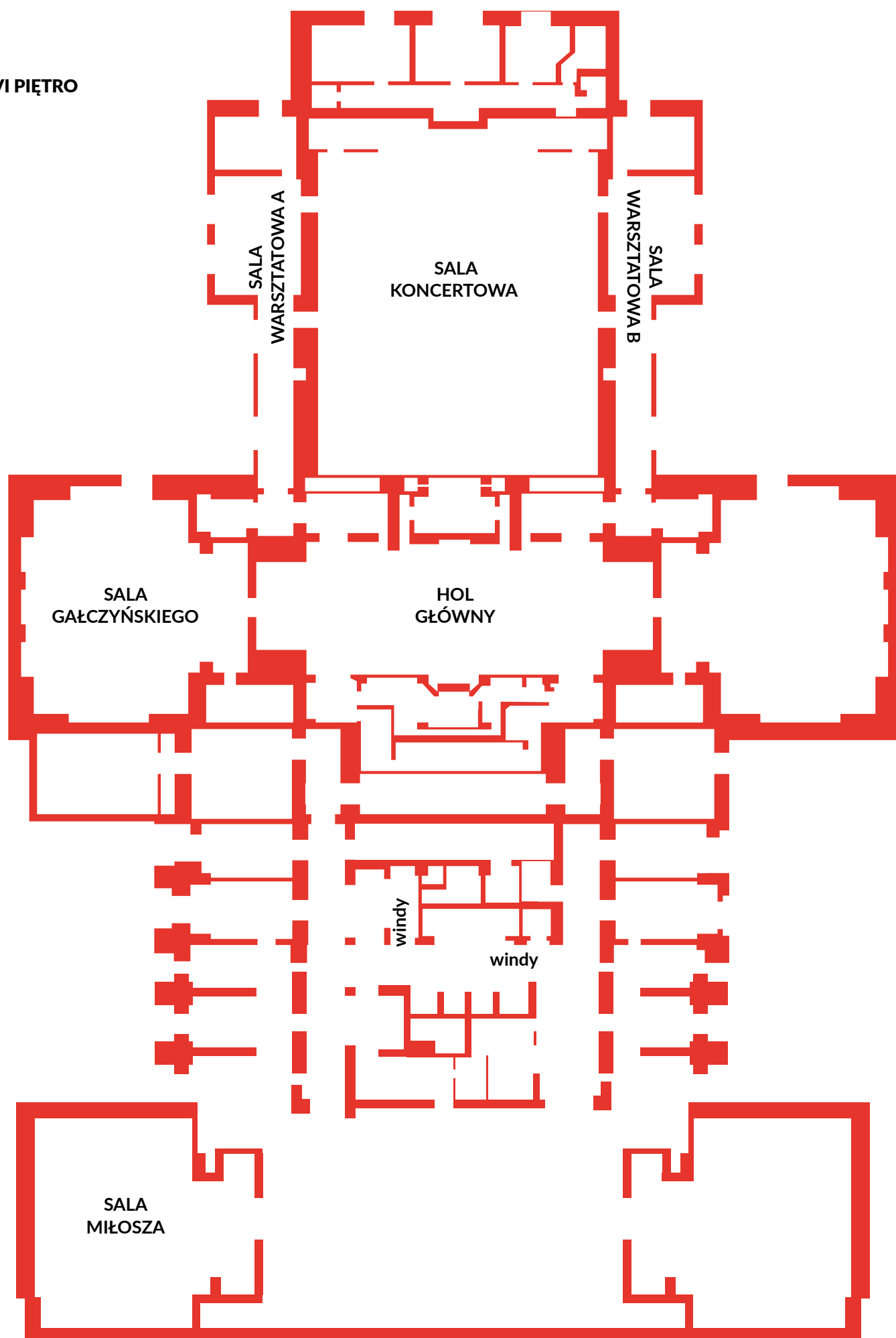
Sala B

Przesłuchiwanie dziecka – problemy i dylematy
– *Maria Keller-Hamela*

IV PIĘTRO

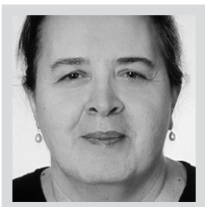

VI PIĘTRO

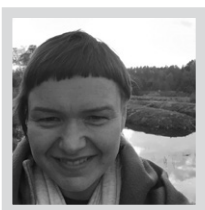

Elsi Adajew – prezes Fundacji Sinter im. Issy Adajewa. Student ostatniego roku Stosunków Międzynarodowych na Uniwersytecie Jagiellońskim, lektor języka czeczeńskiego, tłumacz, animator kultury. W przeszłości wielokrotnie brał udział w licznych projektach wielokulturowych, takich jak: Wielokulturowe Street Party, Transkaukazja, Żywe Biblioteki. W równym stopniu czuje się Polakiem co Czeczenem.

Luiza Adajewa – Czeczenka od 16 lat mieszkająca w Polsce. Współzałożycielka i dyrektorka Ośrodka Samopomocy Uchodźców Sinter (obecnie Fundacji Sinter im. Issy Adajewa). Od wielu lat aktywnie działa na rzecz propagowania w Polsce wiedzy na temat Czeczenii, jej kultury i historii. W ramach działalności Fundacji Sinter wspiera społeczność czeczeńską w edukacji i integracji młodych uchodźców i ich rodzin.

Magdalena Arczewska – socjolog i prawnik, adiunkt w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Badaczka i trenerka z kilkunastoletnim doświadczeniem. Specjalizuje się w badaniach dotyczących polityki społecznej oraz współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi na szczeblu rządowym i samorządowym. Wiceprezes zarządu Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych w Polsce.

Agnieszka Bąk – pedagog, socjolog, doktorantka na Wydziale Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Zajmuje się monitoringiem i ewaluacją interwencji publicznych. W 2015 r. współpracowała z FDDS m.in. przy realizacji badań dotyczących wysłuchania dzieci przez sąd oraz korzystania przez małe dzieci z urządzeń mobilnych. Zainteresowania badawcze: rodzicielstwo wobec zmian społeczno-obyczajowych, rodzina z perspektywy filozofii politycznej.

Arnon Bentovim – psychiatra dzieci i młodzieży, psychoanalityk, terapeuta rodzinny. Przez wiele lat pracował w szpitalu dziecięcym Great Ormond Street oraz w Tavistock Clinic. Opracował metody pracy z dziećmi, które doświadczyły krzywdzenia i zaniedbywania w rodzinach. Prowadził także badania dotyczące tego obszaru. Założył organizację Child and Family Practice and Training, aby tworzyć oparte na dowodach empirycznych metody diagnozy, analizy i interwencji oraz prowadzić szkolenia w tym zakresie.

Alicja Budzyńska – psycholog. Jest biegłym sądowym, wydaje opinie sądowo-psychologiczne w sprawach z udziałem dzieci. Pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, gdzie zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych oraz ich rodzin. Prowadzi szkolenia dla różnych grup profesjonalistów z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Jest koordynatorką Warszawskiej Sieci Pomocy Dzieciom. W FDDS koordynuje Centrum Pomocy Dzieciom im. Ireny Kornatowskiej oraz studium Opiniowanie sądowo-psychologiczne

w sprawach z udziałem dzieci. Posiada rekomendacje Polskiego Towarzystwa Psychologicznego w zakresie diagnozy spraw rodzinnych i nieletnich oraz psychologicznej oceny zeznań świadków. Jest autorką poradnika dla profesjonalistów „Jak przesłuchiwać dziecko” i innych publikacji związanych z problematyką dziecka ofiary przestępstwa.

John Carr – specjalista i konsultant ds. bezpieczeństwa online. Jeden z autorytetów zajmujących się tematyką korzystania przez dzieci i młodzież z internetu oraz nowych technologii. Jest starszym doradcą Inicjatywy na rzecz Ochrony Dzieci w Internecie przy Międzynarodowym Związku Telekomunikacyjnym (ITU), ekspertem z ramienia Unii Europejskiej, współpracuje również z Europejską Agencją ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informatyki. Konsultant Fundacji Oak. W 2012 r. został mianowany wykładowcą współpracującym

the London School of Economics and Political Science. Jest sekretarzem Koalicji Organizacji Charytatywnych na rzecz Bezpieczeństwa Dzieci w Internecie (Children's Charities' Coalition on Internet Safety), która skupia najważniejsze organizacje zajmujące się ochroną praw dzieci w Wielkiej Brytanii. W 2001 r. założył zespół ds. ochrony dzieci w internecie przy rządzie brytyjskim, w którym przewodził pracom grupy opracowującej znak jakości dla oprogramowania zapewniającego bezpieczeństwo w internecie. Obecnie jest członkiem zarządu nowo powstałej Rady Bezpieczeństwa Dzieci w Internecie. Autor artykułów dotyczących internetu w periodykach brytyjskich („Prospect”, „The Observer”, „The Guardian”, „The Daily Telegraph”) i zagranicznych. W 2010 r. otrzymał od królowej Elżbiety II Order Imperium Brytyjskiego za zasługi na rzecz ochrony dzieci w internecie. W maju 2006 r. czasopismo „New Statesman” zaliczyło go do grona „50 współczesnych bohaterów”. Redakcja wyróżniła go za zaangażowanie w działania podnoszące bezpieczeństwo dzieci w internecie. W 2003 r. magazyn „New Media Age” uznał Johna Carra jednym z 50 najbardziej wpływowych ludzi w sektorze mediów w Wielkiej Brytanii.

Beata Ciejka – pedagog, socjoterapeuta, psychoterapeuta, superwizor Instytutu Psychologii Zdrowia PTP w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Od 1996 r. zatrudniona w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, w której zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych, terapią dorosłych. Prowadzi zajęcia dla studentów Akademii Medycznej, dotyczące rozpoznawania, interwencji i profilaktyki przemocy. Współautorka i realizatorka programu pracy grupowej, skierowanego do dzieci doświadczających przemocy i ich niekrzywdzących opiekunów, realizowanego w FDDS. Od 1994 r. prezes Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Zarządu Dzielnicy na Białotęcie (dzielnica Warszawy).

Hubert Czemierowski – psycholog, trener. Specjalizuje się w pracy z dziećmi ofiarami przemocy rówieśniczej. Jest współautorem programu profilaktyki zachowań agresywnych u młodszych dzieci „Spotkania z Leonem”. Prowadzi szkolenia dla rad pedagogicznych z zakresu tworzenia systemu przeciwdziałania agresji i przemocy na terenie szkoły. Od kilkunastu lat pracuje w warszawskich szkołach i przedszkolach.

Mirosława Gorgol-Bujalska – magister profilaktyki społecznej i resocjalizacji UW, socjoterapeuta, certyfikowany specjalista w zakresie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie, superwizor Instytutu Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego i Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy „Niebieska Linia”. Od wielu lat zawodowo związana z Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę, gdzie zajmuje się dziećmi, młodzieżą i dorosłymi w sytuacji przemocy i kryzysu w rodzinie. Pracuje diagnostycznie i terapeutycznie z dziećmi doświadczającymi przemocy, w tym wykorzystywania seksualnego, oraz ich rodzinami. Prowadzi grupy psychoedukacyjne dla rodziców, grupy wsparcia dla kobiet – matek dzieci doświadczających krzywdzenia. Szkoli profesjonalistów zajmujących się problematyką krzywdzenia dzieci i przemocy w rodzinie. Superwizuje zespoły interdyscyplinarne, zespoły placówek opiekuńczo-wychowawczych, zespoły psychologów i pedagogów z poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz organizacji pozarządowych.

Bragi Gudbrandsson – socjolog, absolwent Uniwersytetu Kent w Canterbury. Dyrektor generalny Rządowej Agencji ds. Ochrony Dzieci, wcześniej doradca ministra spraw socjalnych. Twórca Barnahus (Child Advocacy Center) w Islandii, w którym dzieci ofiary wykorzystywania seksualnego są przesłuchiwane i dostają kompleksową pomoc. Barnahus otrzymało w 2006 r. Interdyscyplinarną Nagrodę ISPCAN (Międzynarodowe Stowarzyszenie Przeciwdziałania Krzywdzeniu i Zaniedbywaniu Dzieci). Gudbrandsson przez wiele lat był ekspertem i konsultantem Rady Europy, opracowując rekomendacje i konwencje z zakresu ochrony dzieci. Od 2014 r. do marca 2016 r. był Przewodniczącym Komitetu Lanzarote, którego rolą było monitorowanie implementacji Konwencji z Lanzarote o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych, Autor publikacji Rady Europy „Children at Risk and in Care” (2006) i współautor „Protecting Children from Sexual Violence” (2010). Obecnie przewodniczący grupy ekspertów „Children at Risk”, Rady Państw Morza Bałtyckiego.

Monika Horna-Cieślak – aplikantka adwokacka przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie. Prawnik oraz koordynatorka programu „Wymiar sprawiedliwości przyjazny dziecku” w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Autorka oraz współautorka artykułów na temat udziału dziecka w procedurach prawnych. Współzałożycielka i konsultantka prawna Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Dorota Hildebrand-Mrowiec – prezes Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych w Polsce. Sędzia Sądu Rejonowego w Zamościu III Wydziału Rodzinny i Nieletnich. Sprawuje kontrolę nad przestrzeganiem praw osób z zaburzeniami psychicznymi. Członek Komitetu Generalnego Międzynarodowego Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych i Nieletnich.

Agnieszka Izdebska – psycholog, psychoterapeuta psychodynamiczny, seksuolog kliniczny, doktor nauk społecznych w dziedzinie psychologii. Prowadzi psychoterapię, opiniuje na potrzeby sądu i prokuratury w sprawach dotyczących przemocy seksualnej oraz prowadzi zajęcia dydaktyczne w Instytucie Psychologii UAM. Główne zainteresowania kliniczne oraz naukowe koncentrują się wokół przemocy seksualnej, a także psychoanalitycznego ujęcia rozwoju oraz leczenia trudności psychicznych.

Ewa Jarosz – doktor habilitowany Uniwersytetu Śląskiego. Od ponad 20 lat bada problemy przemocy wobec dzieci, koncentrując się szczególnie na przemocy w wychowaniu. Opublikowała z tego zakresu wiele artykułów naukowych oraz kilka książek, w tym „Ochronę dzieci przed krzywdzeniem. Perspektywę globalną i lokalną”, nagrodzoną przez ministra nauki i szkolnictwa wyższego. Od 2011 r. jest społecznym doradcą Rzecznika Praw Dziecka. Od 2011 r. projektuje i analizuje badania monitoringu Rzecznika Praw Dziecka dotyczące przemocy w wychowaniu. Opracowania poszczególnych raportów są prezentowane na stronie internetowej RPD, podobnie jak raport z perspektywy kilkuletniej pt. „Przemoc w wychowaniu. Między społeczną akceptacją a prawnym zakazem”.

Była członkiem grupy eksperckiej przy specjalnym reprezentancie sekretarza ogólnego ONZ ds. przemocy wobec dzieci, w kwestiach przemocy wobec dzieci bullyingu i cyberbullyingu.

Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska – psycholog sądowy, długoletni kierownik Zakładu Psychologii Sądowej Instytutu Ekspertyz Sądowych. Członek Rady Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, członek Komisji ds. Rekomendacji dla Biegłych Sądowych PTP, wykładowca Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Autorka i współautorka kilkadziesiąt publikacji z zakresu psychologii sądowej, w tym dotyczących problematyki małoletnich ofiar przestępstw seksualnych, zeznań pokrzywdzonych.

Maria Keller-Hamela – psycholog, absolwentka Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, wiceprezeska Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, zastępca redaktora naczelnego kwartalnika „Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka”. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ekspert Międzynarodowego Stowarzyszenia na rzecz Przeciwdziałania Krzywdzeniu i Zaniedbywaniu Dzieci ISPCAN. Jest wykładowcą na podyplomowych studiach z psychologii sądowej na Uniwersytecie Warszawskim oraz psychologii w praktyce wymiaru sprawiedliwości na Uniwersytecie SWPS.

Marzena Kraśniewska – psycholog, psychoterapeuta systemowy. Przez kilka lat przewodniczyła Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy. Od 7 lat pracuje w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Starogardzie Gdańskim, gdzie prowadzi terapię rodzinną i terapię indywidualną.

Joanna Krzyżanowska-Zbucka – psychiatra, kierownik Oddziału Zapobiegania Nawrotom w Instytucie Psychiatrii i Neurologii. Przez kilka lat współpracowała z Fundacją „Rodzić po Ludzku”, zajmuje się leczeniem okołoporodowych zaburzeń psychicznych. Konsultant w organizacjach zajmujących się przemocą w rodzinie: w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, Ośrodku dla Ofiar Przemocy „Dom”, Ogólnopolskim Pogotowiu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Gabriela Kühn – filolog, absolwentka studiów podyplomowych z zarządzania projektami na Uniwersytecie Padewskim i The European Master's Programme in Human Rights and Democratisation w EIUC (Europejskie Centrum Międzyuniwersyteckie na rzecz Praw Człowieka i Demokracji). Koordynator programu na rzecz przeciwdziałania komercyjnego wykorzystywaniu dzieci i programu grantowego „Bezpieczne dzieciństwo” w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

Ewa Kusz – psycholog, specjalizacja seksuologiczna. Prowadzi gabinet psychologiczny. Jest biegłym sądowym. Wicedyrektor ds. szkoleń w Centrum Ochrony Dziecka (COD) przy Akademii Ignatianum w Krakowie. Zajmuje się diagnostyką duchownych podejrzanych lub oskarżonych o wykorzystywanie seksualne małoletnich. Uczestniczyła w szkoleniach dotyczących wykorzystania seksualnego, m.in. w Rzymie i Monachium. Publikowała m.in.: w „Więzi”, „Znaku”, „Communio”, „Il Dialogo”, „Dziecku Krzywdzonym”.

Agnieszka Kwaśniewska-Sadkowska – radca prawny, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. Członek zarządu Stowarzyszenia Interwencji Prawnej, współprzewodnicząca Komisji Dialogu Społecznego ds. Poradnictwa Specjalistycznego przy Urzędzie m.st. Warszawy. Mediatorka, trenerka (w sprawach prawa i mediacji), koordynatorka projektów, współpracująca z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się prawami dziecka. Współautorka publikacji o tematyce praw dziecka i pieczy zastępczej.

Michael Lamb – psycholog, wykładowca uniwersytecki. Doktor honoris causa kilku prestiżowych uczelni. W 2004 r. za całość swojego dorobku naukowego otrzymał nagrodę Cattell Award przyznaną przez Association for Psychological Science. Autor ponad 500 publikacji, m.in. książek: „Investigative interviews of children” (1998), „Child sexual abuse: disclosure, delay and denial” (2007), „Tell me what happened: structured investigative interviews of children” (2008), „Children's testimony” (2011).

Mariusz Lewandowski – adwokat, członek Kujawsko-Pomorskiej Izby Adwokackiej oraz Komisji Praw Człowieka przy Naczelnej Radzie Adwokackiej. Prowadzi kancelarię adwokacką w Toruniu, specjalizuje się w sprawach rodzinnych oraz karnych. Pełnomocnik Okręgowej Rady Adwokackiej w Toruniu ds. organizacji pozarządowych. Autor licznych publikacji dotyczących prawa procesowego oraz instytucji prawnych w praktyce. Stale współpracuje z organizacjami pozarządowymi, w tym z Polskim Towarzystwem Prawa Antydyskryminacyjnego.

Joanna Marszał-Kotas – psycholog, certyfikowany psychoterapeuta systemowy, absolwentka Studium terapii narracyjnej, Studium analizy transakcyjnej oraz szeregu szkoleń dotyczących pomocy dziecku krzywdzonemu. Posiada uprawnienia do prowadzenia Krótkoterminowej Terapii Eklektycznej PTSD, BEPP. Od 7 lat pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę, gdzie zajmuje się diagnozą i terapią dzieci krzywdzonych oraz ich rodzin. Prowadzi grupy rozwojowo-edukacyjne i terapeutyczne. Jest współautorką scenariuszy dla dzieci i rodziców dotyczących profilaktyki przemocy i wykorzystania seksualnego.

Rosaleen McElvaney – psycholog kliniczny. Od wielu lat pracuje w irlandzkiej publicznej służbie zdrowia, pomagając dzieciom i dorosłym, którzy doświadczyli przemocy seksualnej. Zasiadała w zarządzie Telefonu Zaufania dla Ofiar Przestępstw, Krajowej Radzie Ochrony Dzieci w Kościele Katolickim i zarządzie organizacji pomocowej One in Four. Była prezesem Irlandzkiego Towarzystwa Psychologicznego. Obecnie kieruje programem studiów doktoranckich z zakresu psychoterapii w Dublin City University. Mieszka w Dublinie. Jest autorką trzech wydanych niedawno książek: „Finding the Words”, „Talking Children Through the Tough Times” (Veritas, 2015) i „Helping Children Tell about Sexual Abuse: Guidance for Helpers” (Jessica Kingsley, 2016).

Agata Milik – psycholog, doktorant na Uniwersytecie Gdańskim. Uczestniczka czteroletniego całonocnego kursu psychoterapii w Ośrodku Szkoleń Systemowych w Krakowie. Specjalista do spraw interwencji kryzysowej w Centrum Interwencji Kryzysowej FDDS w Gdańsku. Trener umiejętności miękkich i szkoleń o tematyce psychologicznej.

Katarzyna Romanowska-Gręda – pedagog specjalny i politolog. Od kilku lat specjalizuje się w pomocy psychologicznej, interwencji kryzysowej oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Absolwentka Studium przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Studium przeciwdziałania krzywdzeniu dzieci. Autorka publikacji skierowanych do nauczycieli i kadry pedagogicznej. Pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Programie Pomocy Telefonicznej obejmującym Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111 oraz Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800 100 100.

Wojciech Rzeszowski – ksiądz, teolog, psychoterapeuta psychodynamiczny, rektor Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie, przewodniczący Ogólnopolskiej Konferencji Rektorów Wyższych Seminariów Duchownych w Polsce. Delegat arcybiskupa gnieźnieńskiego ds. ochrony dzieci i młodzieży.

Monika Sajkowska – doktor socjologii, prezeska Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. W latach 1991-2008 była adiunktem w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego. Autorka i współautorka badań i publikacji na temat problemu krzywdzenia dzieci. Autorka publikacji naukowych i popularno-naukowych dotyczących problemu krzywdzenia dzieci. Redaktorka naczelną kwartalnika „Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka”, wydawanego przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Członkini rad społecznych Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka.

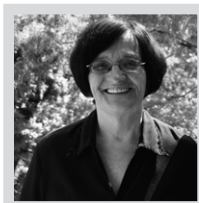

Krzysztof Sarzała – pedagog, koordynator oddziału Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Gdańsku. Autor kilkudziesięciu publikacji i projektów dotyczących interwencji kryzysowej, przeciwdziałania przemocy domowej, profilaktyki, zarządzania kryzysem, pracy ze sprawcami przemocy i interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka. Nauczyciel akademicki. Przewodniczy gdańskiemu Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy, uczestniczy w pracach Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy przy PARPA, od początku jej istnienia.

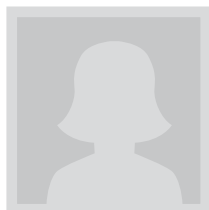
Autor standardów interwencji kryzysowej w pomocy społecznej oraz strategii interwencji w sytuacjach kryzysowych w szkole obowiązujących w oświacie.

Monika Sengerska – magister pedagogiki opiekuńczej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Ukończyła studia podyplomowe z zakresu doradztwa zawodowego, terapii pedagogicznej oraz logopedii. Pracuje jako pedagog szkolny. Od 2009 r. pracuje jako interwent kryzysowy w Punkcie Interwencji Kryzysowej w Starogardzie Gdańskim.

Krystyna Starczewska – polonistka, doktor filozofii, etyk i pedagog. W PRL-u działaczka opozycji. Twórczyni i wieloletnia dyrektor I Społecznego Liceum Ogólnokształcącego w Warszawie przy ul. Bednarskiej oraz Społecznego Gimnazjum przy ul. Raszyńskiej. Prezes Krajowego Forum Oświaty Niepublicznej. Odznaczona Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz Medalem Świętego Jerzego.

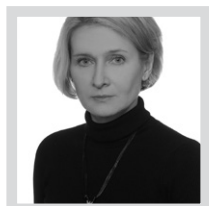
Małgorzata Szeroczyńska – doktor nauk prawnych, magister psychologii, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego. Obecnie prokurator Prokuratury Rejonowej w Żyrardowie. W latach 1998-2011 pracownik naukowy (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie). Kilkukrotna stypendystka Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Autorka ponad stu publikacji z zakresu praw człowieka, prawa medycznego, prawa karnego i komunikacji. W 2011 r. nominowana do nagrody

Prawnik Pro Bono za współpracę z Warszawskim Hospicjum dla Dzieci. Członek Komisji Bioetycznej Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie i Polskiej Grupy Roboczej ds. Etycznych Problemów Końca Życia, przewodnicząca Komitetu Bioetyki Polskiej Prowincji Zakonu Świętego Jana Bożego. Współpracuje z licznymi organizacjami pozarządowymi promującymi prawa człowieka.

Anna Szczepaniak – psycholog, psychoterapeuta, doktor nauk medycznych. Posiada wieloletnie doświadczenie kliniczne w pracy z dziećmi i młodzieżą. Praktykowała w placówkach klinicznych w Łodzi i w Warszawie. W ostatnim czasie była związana z Oddziałem Dziennym Psychiatrycznym dla Dzieci i Młodzieży w Józefowie Mazowieckiego Centrum Neuropsychiatrii i Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży. Obecnie pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę w Centrum Dziecka i Rodziny im. Aliny Margoli-Edelman. Uzupełnieniem pracy klinicznej jest

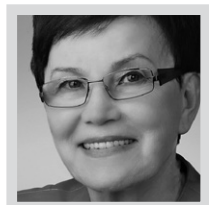
praktyka ambulatoryjna w Ośrodku ReGeneRacja. Kształciła się z zakresu psychoterapii w Laboratorium Psychoedukacji. Prowadzi szkolenia z zakresu psychoterapii dzieci i młodzieży. Autorka wielu publikacji naukowych.

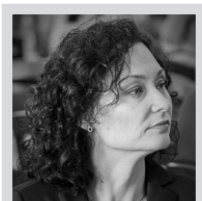
Dorota Trautman – sędzia orzekająca od 1995 r., najpierw przez dwa lata jako asesor, a następnie jako sędzia Sądu Rejonowego dla Warszawy Mokotowa w Warszawie, Wydziału Rodzinnego i Nieletnich. Od 2005 r. sędzia Sądu Okręgowego w Warszawie, dodatkowo pełniąc funkcję wizytatora ds. rodzinnych i nieletnich Sądu Okręgowego w Warszawie. Wykładowca Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Członek Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych.

Ewa Wach – psycholog, pracuje w Instytucie Ekspertyz Sądowych jako biegły. Specjalizuje się m.in. w opracowywaniu ekspertyz w sprawach wykorzystania seksualnego, dotyczących zarówno ofiar, jak i sprawców. Prowadzi szkolenia dla prawników w ramach Centrum Edukacyjnego Nauk Sądowych oraz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Posiada rekomendacje PTP w zakresie problematyki związanej z procesem karnym i cywilnym (zeznania świadków małoletnich i dorosłych, sprawcy przestępstw, nieletni, sprawy rodzinne, typowanie nieznanymi sprawców). Autorka licznych publikacji z zakresu problematyki psychologii sądowej.

Wielisława Warzywoda-Kruszyńska – profesor zwyczajny doktor habilitowany, zatrudniona w Katedrze Socjologii Stosowanej i Pracy Socjalnej Uniwersytetu Łódzkiego. Autorka i redaktorka 28 książek i ponad stu artykułów. Koordynatorka wielu projektów badawczych, m.in. dotyczących dziedziczenia biedy i nierówności społecznych, np. „Policy Responses Overcoming Factors in the Intergenerational Transmission of Inequalities” i „Speak Up! Giving a voice to Europe’s most vulnerable children”.

Ewa Ważny – sędzia Sądu Okręgowego w Gdańsku, wizytator ds. rodzinnych i nieletnich i koordynator do spraw mediacji w Sądzie Okręgowym w Gdańsku. Wiceprezes Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych w Polsce.

Joanna Węgrzynowska – psycholog, trener PTP, wiceprezes Stowarzyszenia „Blżej Dziecka”. Specjalizuje się w pracy z dziećmi ofiarami przemocy rówieśniczej. Jest współautorką takich programów, jak: „Trening pewności siebie”, „Program przeciwdziałania przemocy – STOP”, „Bezpieczne Dzieciaki”. Prowadzi szkolenia dla rad pedagogicznych z zakresu tworzenia systemu przeciwdziałania agresji i przemocy na terenie szkoły.

Joanna Włodarczyk – socjolożka, absolwentka Uniwersytetu Warszawskiego. Od 2009 r. pracuje w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Od 2011 r. jest koordynatorką działu badawczego FDDS. Od 2012 r. prowadzi sekretariat redakcji kwartalnika naukowego „Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka”. Autorka publikacji z zakresu problematyki krzywdzenia dzieci.

Beata Wojtkowska – absolwentka Wydziału Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego, Stosunków Międzynarodowych Collegium Civitas oraz Szkoły Trenerów House of Skills. Specjalistka ds. współpracy międzynarodowej w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Koordynatorka projektów profilaktycznych. Od 2014 r. koordynuje międzynarodowy projekt dotyczący profilaktyki wykorzystywania seksualnego „Przeciwdziałanie wykorzystywaniu seksualnemu dzieci w Europie Środkowo-Wschodniej – zintegrowane podejście”.

Magdalena Wolańska – socjolog, trener, prezes Falochronu – Fundacji na rzecz Bezpieczeństwa i Współpracy w Szkole. Specjalizuje się w pracy z grupami zagrożonymi przemocą i systemowym budowaniem bezpieczeństwa w instytucjach. Współautorka programu „Tamujemy Przemoc”, mającego na celu budowanie bezpieczeństwa w szkołach i zwiększanie kompetencji pracy z grupami doświadczającymi przemocy rówieśniczej i szkolnej.

Jolanta Zmarzlik – absolwentka Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego, specjalistka ds. ochrony dzieci przed krzywdzeniem w Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Zajmuje się diagnozą i terapią dzieci, młodzieży i dorosłych. Wydaje opinie psychologiczno-sądowe, prowadzi szkolenia z zakresu problematyki dziecka krzywdzonego. Posiada certyfikat PARPA specjalisty ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz certyfikat superwizora ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie Instytutu Psychologii Zdrowia „Niebieska Linia”. Jest wykładowcą w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

ABSTRAKTY WYSTĄPIEŃ

Sesja inauguracyjna, godz. 9.30-11.00, Sala Koncertowa

Barnahus – model ochrony praw dziecka do przyjaznego wymiaru sprawiedliwości w Europie – *Bragi Gudbrandsson, Rada Europy*

Prezentacja uzasadni potrzebę współpracy między instytucjami zaangażowanymi w prowadzenie dochodzenia w sprawach dotyczących wykorzystywania seksualnego dzieci oraz udzielania pomocy dzieciom ofiarom wykorzystywania, w celu zapewnienia dzieciom przyjaznych procedur prawnych i zapobiegania rewiktylizacji. Omówiony zostanie rozwój modelu Barnahus w Europie w kontekście systemów ochrony dzieci, który znajduje odzwierciedlenie we wdrożeniu Konwencji ONZ o prawach dziecka oraz innych konwencji i rekomendacji Rady Europy i Unii Europejskiej, a także we wzroście zainteresowania praktyką opartą na wynikach badań. Uważa się, że wzrost popularności modelu Barnahus stanowi przejaw tej tendencji, ponieważ jest uosobieniem najlepszej praktyki – interwencji służącej dobru dziecka.

Sesja plenarna 11.30-13.00, Sala Koncertowa

PRZECIWDZIAŁANIE I INTERWENCJA

Wykorzystywanie seksualne dzieci: rozpoznanie i ujawnienie – prof. Michael Lamb, Wielka Brytania

Chociaż świadomość problemu przemocy fizycznej wobec dzieci zaczęła rosnąć w latach sześćdziesiątych XX wieku, przekonanie, że dzieci często padają również ofiarą wykorzystywania seksualnego, pojawiło się kilka dekad później, a częstość występowania i charakterystyka tego zjawiska nadal wywołują kontrowersje. W tej prezentacji zastanowię się, dlaczego owe spory pozostają nierozstrzygnięte, dlaczego tak duża część zarzutów nie zostaje potwierdzona oraz w jaki sposób różne instytucje mogą i powinny zmieniać swoje praktyki, aby lepiej identyfikować ofiary i chronić dzieci przed dalszym wykorzystywaniem.

Przestępstwa internetowe wobec dzieci – działania organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości w praktyce – John Carr, Wielka Brytania

W trakcie wystąpienia zostaną przedstawione problemy związane z przestępstwami internetowymi wobec dzieci oraz sposoby i strategie ich rozwiązań. W szczególności zostaną poruszone następujące kwestie: Jakże są niepokojące problemy w tym obszarze? Co wiemy o przestępstwach internetowych? Jakże są metody ich wykrywania i przeciwdziałania im? Czy przestępstwa internetowe wobec dzieci to problem kryminalny – dotyczący ochrony porządku publicznego – czy również problem zdrowia publicznego? Jakże są metody zapobiegania ekspozycji dzieci na treści nieodpowiednie do ich wieku zamieszczane w internecie?

„Nadzieja dla dzieci i rodzin” – metodyka pomocy dzieciom ofiarom krzywdzenia przejawiającym objawy posttraumatyczne i destrukcyjne – prof. Arnon Bentovim, Wielka Brytania

Podczas wystąpienia zostanie zaprezentowany nowatorski pakiet wspomagający interwencję, „Nadzieja dla dzieci i rodzin”, opracowany przez organizację Child and Family Training (C&FT) w ramach programu wprowadzania systemowych zmian w świadczeniu usług dla dzieci. Pakiet ten to zbiór zaleceń dla praktyków pracujących z dziećmi i rodzinami, który służy wspieraniu i poprawianiu jakości ich pracy. To zestaw metod opartych na dowodach empirycznych, a także zasobów i narzędzi do oceny, planowania, analizy, interwencji i pomiaru wyników pracy z dziećmi i rodzinami. Całość, poprzez rozwijanie mocnych stron i radzenie sobie z trudnościami, ma wzmacniać praktyków, dzieci, młodych ludzi oraz ich rodziny we wspólnej pracy. Świadectwem pomyślnego wprowadzania zmian jest poprawa bezpieczeństwa i ogólnego dobrostanu dzieci i młodych ludzi.

Podstawą prezentowanego pakietu jest wiedza na temat najbardziej skutecznych, opartych na dowodach empirycznych, form interwencji adresowanych do dzieci, które padły ofiarą przestępstw w rodzinie lub w społeczności. Zalecenia zawarte w pakiecie opierają się na najnowszych danych empirycznych dotyczących wpływu krzywdzenia na dzieci i młodych ludzi. Koncentrują się na rozwiązywaniu takich problemów doświadczanych przez dzieci, jak: lęk, depresja, trauma i/lub problemy z zachowaniem, m.in. seksualizacja zachowania. Omawiane podejście opiera się także na znanych osobistych i interpersonalnych elementach interwencji – współpracy, motywacji klienta i atrybutach specjalisty/praktyka, wspólnych dla wszystkich form interwencji. Elementy te mają istotny wpływ na wyniki terapii poprzez wzbudzanie nadziei – czynnika ważnego w procesie zdrowienia.

Wykład eksperta, godz. 14.00-15.30, Sala Koncertowa

Przesłuchiwanie dzieci – ofiar wykorzystywania seksualnego w sposób dostosowany do poziomu ich rozwoju – *prof. Michael Lamb, Wielka Brytania*

Dzieci często stanowią jedyne źródło informacji na temat wykorzystywania seksualnego, ale w wielu przypadkach są przesłuchiwane w niewłaściwy sposób. W wystąpieniu zostaną omówione czynniki, które często frustrują osoby przesłuchujące i czynią z dzieci mniej wartościowych świadków. Pokazane zostanie również, jak dzięki przeszkoleniu osób przesłuchujących z zakresu stosowania ustrukturyzowanego protokołu przesłuchania można uzyskiwać od dzieci bardziej użyteczne informacje.

Panel dyskusyjny, godz. 14.00-15.30, Sala Rudniewa

Prawna reprezentacja dziecka – *adwokat Mariusz Lewandowski, sędzia Ewa Ważny, prokurator Małgorzata Szeroczyńska, apl.adw. Monika Horna-Cieślak, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę*

11 lutego 2014 r. Trybunał Konstytucyjny wydał tzw. postanowienie sygnalizacyjne (sygn. akt S 2/14), w którym przedstawił władzy ustawodawczej uwagi dotyczące niezbędności podjęcia działań legislacyjnych, zmierzających do usunięcia nieprawidłowości w postępowaniu karnym w zakresie reprezentacji pokrzywdzonego małoletniego przez kuratora ustanowionego przez sąd opiekuńczy. Postanowienie Trybunału zostało wydane na kanwie wyroku z 21 stycznia 2014 r. (sygn. akt SK 5/12), w którym zostały ocenione zasady ustanawiania kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego przestępstwem przez rodzica lub rodziców. Trybunał wskazał, że w sytuacji konfliktu interesów, w jakim znalazł się małoletni, kurator procesowy jest jedyną instytucją gwarantującą reprezentację dziecka w sposób obiektywny i zgodny z jego najlepszym dobrem. Jednocześnie Trybunał podkreślił, że dostrzega istotne problemy związane z prawną konstrukcją kuratora dla małoletniego w postępowaniu karnym oraz podniósł, iż niepodjęcie działań legislacyjnych zmierzających do usunięcia tych trudności może prowadzić do ukształtowania się stałej, powtarzalnej i powszechnej praktyki godzącej w prawa dziecka w postępowaniu sądowym.

Parlament VII kadencji podjął prace legislacyjne w celu uregulowania reprezentacji prawnej dzieci w postępowaniu karnym. Działania nie zostały jednak sfinalizowane, ponieważ parlament skończył swoją kadencję 11 listopada 2015 r. i zgodnie z zasadą dyskontynuacji proponowane rozwiązania legislacyjne nie stały się przedmiotem obrad sejmu i senatu kolejnej kadencji.

Podczas panelu przedstawiciele różnych grup zawodowych, którzy w swojej codziennej pracy spotykają się z problematyką prawnej reprezentacji dzieci w postępowaniu karnym, spróbują się zastanowić, jak powinny wyglądać przepisy prawne regulujące rolę kuratora procesowego, jak obecnie prezentuje się praktyka wykonywania praw dzieci oraz jakie rozwiązania będą pomocne w lepszym wykonywaniu funkcji kuratora procesowego.

Sesja referatowa, godz. 14.00-15.30, Sala Miłosa**KRZYWDZENIE DZIECI – PRZEJAWY I KONSEKWENCJE****„Róźdzka napędza rozum do głowy...” – czyli o społecznej popularności kar cielesnych w wychowaniu
– dr hab. Ewa Jarosz, Uniwersytet Śląski**

Wystąpienie poświęcone będzie prezentacji monitoringu realizowanego przez Rzecznika Praw Dziecka od 2011 r. dotyczącego przemocy w wychowaniu. Analizie poddawane są zarówno opinie społeczne na temat zachowań przemocowych wobec dzieci, jak też na temat uznawania bicia i innych przemocowych sposobów działania wobec dzieci za metody wychowawcze. Dane pozwalają obrazować dynamikę zmian w tym zakresie. Badania, które zostaną przedstawione, stanowią podstawę formułowania praktycznych rekomendacji, w tym dotyczących kampanii społecznych realizowanych przez Rzecznika Praw Dziecka.

**Rewiktylizacja w życiu polskich kobiet z doświadczeniem wykorzystania seksualnego w dzieciństwie
– dr Agnieszka Izdebska, Instytut Psychologii UAM**

Referat obejmie omówienie zagadnienia rewiktylizacji seksualnej, tj. związku między doświadczeniem wykorzystania seksualnego w dzieciństwie a doświadczeniem przemocy seksualnej w dorosłości. Istotną część wystąpienia stanowić będzie prezentacja wyników projektu badawczego „Poziom organizacji osobowości a rewiktylizacja dorosłych ofiar wykorzystania seksualnego w dzieciństwie” zrealizowanego w Instytucie Psychologii UAM. Wyniki przeprowadzonych wśród Polek badań potwierdziły, iż wystąpienie wykorzystania seksualnego w dzieciństwie wiąże się z większą szansą wystąpienia przemocy seksualnej w dorosłości. Zrealizowany projekt umożliwił ponadto pogłębioną analizę i scharakteryzowanie zjawiska rewiktylizacji wśród polskich kobiet.

**Konsekwencje wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie
– Joanna Włodarczyk, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**

Kontakty seksualne dziecka z osobą dorosłą są doświadczeniem, które ma negatywny wpływ na jego rozwój oraz funkcjonowanie fizyczne, emocjonalne i społeczne. Spektrum bezpośrednich i długofalowych skutków wykorzystywania seksualnego dziecka jest szerokie. Co więcej, nie wszystkie dzieci, które zostały wykorzystane, prezentują jakieś objawy – według różnych badań u od 30% do 50% dzieci nie obserwuje się żadnych symptomów psychopatologicznych po doświadczeniu wykorzystywania. Badacze już od lat 70. XX w. analizują te czynniki, które mogą wpływać na wystąpienie konsekwencji u dzieci, które doświadczyły przemocy.

W referacie przedstawione zostaną wyniki badania, którego celem było poznanie konsekwencji wykorzystywania seksualnego dzieci w ich dorosłym życiu oraz czynników wpływających na wystąpienie tych konsekwencji. Badanie zostało przeprowadzone metodą jakościową wywiadów swobodnych z terapeutami lub innymi profesjonalistami pracującymi z osobami dorosłymi, które doświadczyły wykorzystywania seksualnego w dzieciństwie. Osoby te były proszone o opisanie jednego lub kilku przypadków osób, z którymi pracowali. Ostatecznie w badaniu podano 33 przypadki osób dorosłych, które były wykorzystywane seksualnie w dzieciństwie. Wyniki przeprowadzonego badania zostaną pokazane w kontekście innych badań analizujących konsekwencje przemocy wobec dzieci oraz czynniki, które na wystąpienie tych konsekwencji wpływają.

Warsztat, godz. 14.00-15.30, sala A**Udział rodzica w terapii dziecka z objawami stresu pourazowego w pracy grupowej programem Trauma Focused CBT – Joanna Marszał-Kotas, dr Anna Szczepaniak, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**

Trauma Focused CBT jest metodą pracy grupowej kierowaną do dzieci z objawami stresu pourazowego oraz ich rodziców. Badania na całym świecie donoszą o dużej efektywności tej metody mającej znaczący wpływ na obniżenie objawów zespołu stresu pourazowego (Post Traumatic Stress Disorder – PTSD). Specyfiką zajęć jest praca równoległa podobnym programem z dziećmi i ich rodzicami. Zabieg ten umożliwia wzmocnienie procesu leczenia oraz zrozumienie jego istoty przez opiekunów. Edukacja ta przyczynia się do towarzyszenia dziecku przez rodzica, zrozumieniu jego cierpienia oraz otwartej komunikacji o trudnościach, jakie przeżywa dziecko.

Podczas warsztatu nacisk będzie położony na przyjrzenie się aspektom włączenia rodziców w proces terapeutyczny ich dzieci. Zostaną zaproponowane konkretne techniki i narzędzia terapeutyczne usprawniające ten proces.

Warsztat, godz. 14.00-15.30, sala B**Depresja poporodowa – zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka i matki – Joanna Krzyżanowska-Zbucka, Instytut Psychiatrii i Neurologii**

Krzywdzenie dzieci w okresie okołoporodowym może występować pod postacią mimowolnego zaniedbywania niemowlęcia przez niewydolną z powodu choroby matkę lub czynnego krzywdzenia go pod wpływem objawów zaburzeń psychicznych ujawniających się w ciąży i po porodzie. Zaburzona relacja z niemowlęciem wpływa na jakość opieki nad nim: dzieci matek depresyjnych mogą się gorzej rozwijać z powodu zaniedbywania ich potrzeb. Ambiwalentne uczucia do potomka, bezradność wobec zmiennych emocji i obsesji, drażliwość i lęk mogą być przyczyną agresywnych zachowań matki wobec dziecka. Dość często kobiety cierpiące na depresję poporodową czują się nadmiernie obciążone opieką nad dzieckiem. Inne depresyjne matki mało się interesują swoim dzieckiem, wydaje się być im obojętne, co się z nim dzieje, unikają z nim kontaktu lub zajmują się mechanicznie, nie odpowiadają na potrzeby dziecka. Może dojść do zaniedbania nie tylko psychicznych, ale i fizycznych potrzeb dziecka, dziecko może być głodne lub źle karmione, zaniedbane higienicznie i zdrowotnie. Nie oznacza to, że kobiety w depresji nie kochają swoich dzieci, ale cierpienie i rozpacz są tak ogromne, że odbierają energię, zdolność do przeżywania radości, a czasem miłości do dziecka. Dla wielu kobiet jest to dodatkowym cierpieniem, może prowadzić do myśli i tendencji samobójczych, a czasem – niestety – do skutecznego samobójstwa. Kobieta depresyjnie ocenia rzeczywistość i tracąc nadzieję na poprawę samopoczucia i swojej sytuacji, chce umrzeć. Przestają działać instynkt samozachowawczy, hamulce religijne czy myśl o rodzinie. Kobieta może wybrać wspólną śmierć z dzieckiem, obawiając się, że bez niej nie da sobie rady lub czeka je zły los z obcymi – dom dziecka, macocha. Samobójstwo ma je uchronić przed cierpieniem, które obecnie przeżywają i które je czeka w przyszłości. W wyniku ciężkiej depresji poporodowej lub psychozy kobieta może zabić dziecko, kiedy pod wpływem urojeń dochodzi do wniosku, że lepiej dla dziecka będzie, gdy zginie, bo czeka je ciężkie życie pełne trosk i cierpienia, gdyż np. jest chore na ciężką i nieuleczalną chorobę. Zapobieganie, wczesne rozpoznawanie i leczenie zaburzeń okołoporodowych u kobiet ma znaczenie profilaktyczne dla przyszłych ewentualnych chorób czy zaburzeń, które mogą się rozwinąć u dzieci w przebiegu ich życia, można też w ten sposób próbować ograniczyć liczbę śmierci niemowląt.

Wykład eksperta, godz. 16.00-17.30, Sala Koncertowa**Ujawnianie wykorzystywania seksualnego przez dziecko – dr Rosaleen McElvaney, Irlandia**

W większości przypadków dzieciom jest bardzo trudno powiedzieć komuś o doświadczeniu wykorzystywania. Jeśli chcemy dotrzeć do tych dzieci i zapewnić im potrzebną pomoc, to musimy znaleźć sposoby, jak im pomóc w ujawnianiu takich zdarzeń. Niniejsza prezentacja opierać się będzie na wieloletnim doświadczeniu klinicznym i badaniach poszukujących odpowiedzi na pytanie, jak możemy pomagać dzieciom w ujawnianiu doświadczeń wykorzystywania seksualnego. Omówione zostaną trzy podstawowe sposoby, dzięki którym specjaliści mogą pomagać dzieciom: wspieranie świadomości, wspieranie ekspresji i wspieranie działania. Zaproponowane zostaną praktyczne strategie stwarzające dzieciom okazję do ujawnienia doświadczeń wykorzystywania.

Sesja referatowa, godz. 16.00-17.30, Sala Rudniewa**INTERWENCJA KRYZYSOWA – OCHRONA DZIECKA POD PRESJĄ CZASU****Ochrona dzieci podczas i po interwencjach podejmowanych z policją
– Marzena Kraśniewska, Monika Sengerska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**

Zaprezentowane zostaną działania członków Zespołu Interdyscyplinarnego i pracowników Punktu Interwencji Kryzysowej w Starogardzie Gdańskim, skierowane do rodzin zagrożonych stosowaniem przemocy i stosujących przemoc, a zarazem mające na celu uzupełnienie działań pointerwencyjnych policji.

Przedstawiona zostanie diagnoza problemów rodzin, z którymi spotykają się przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Punktu Interwencji Kryzysowej. Na konkretnych przykładach zostaną opisane działania dążące do ochrony dzieci oraz ich wpływ na dalsze losy dzieci i ich opiekunów.

**Interwencja kryzysowa w szkole/placówce w obliczu zdarzeń o dramatycznym przebiegu
– Krzysztof Sarzała, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**

Kryzys zawsze zaskakuje, ale nie musi pozostawiać nas bezradnymi. Zwłaszcza gdy pracujemy z dziećmi w placówce oświatowej lub zajmującej się pieczą zastępczą, nie możemy pozwolić sobie na całkowitą improwizację i brak przygotowania. Jakich możemy się spodziewać następstw zdarzenia o dramatycznym przebiegu (zgonu dziecka, wypadku, nagłego zdarzenia, w którym narażone było życie lub zdrowie uczestników, ostrego ataku psychotycznego dziecka)? W jaki sposób chronić dziecko, gdy działamy pod presją czasu i własnych emocji? Jak moderować działania zespołu kryzysowego i współpracę ze służbami? Kiedy i jak odnaleźć się w działaniach poza gabinetem psychologicznym, w trakcie interwencji różnych służb? Czym jest triażowanie, defusing i debriefing? Podczas wystąpienia zostanie podjęta próba znalezienia odpowiedzi na te, jak i inne pytania.

Rodzina w kryzysie: wsparcie dla rodzica, ochrona dziecka – Agata Milik, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Wystąpienie ma na celu przybliżenie tematyki interwencji kryzysowej w trudnych sytuacjach doświadczanych przez całe rodziny (przemoc, żałoba, wypadki komunikacyjne) oraz jej bezpośredniego i pośredniego wpływu na relacje rodzic-dziecko w sytuacji kryzysowej.

Panel dyskusyjny, godz. 16.00-17.30, Sala Miłosza**Dzieci uchodźców – jak chronić je przed przemocą? Bariery i wyzwania – Elsi Adajew, Luiza Adajewa, Fundacja Sintar, dr Krystyna Starczewska, Społeczne Gimnazjum przy ul. Raszyńskiej, Beata Wojtkowska, Jolanta Zmarzlik, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**

Aktualnie w ośrodkach dla uchodźców w Polsce przebywa około 1000 dzieci, przybyłych głównie z Kaukazu i krajów azjatyckich. Do Polski przyjechały wraz z rodzicami z krajów, w których panują bezprawie, prześladowania na tle politycznym, religijnym, toczą się działania wojenne i represje polityczne. Ich rodzice często muszą podejmować decyzję o ucieczce nagle, z dnia na dzień. Porzucają dobytek, często w trakcie ucieczki rodzina ulega rozproszeniu, bywa okradziona przez nieuczciwych pośredników.

Rodzice, uchodząc ze swoich ojczyzn, tracą dotychczasowe role zawodowe, miejsce w systemach rodzinnych, żyją w poczuciu tymczasowości, niepewności. Przebywając wiele miesięcy w ośrodkach, popadają w depresję, tracą pewność dotychczasowych kompetencji życiowych. Pogarszają się również ich relacje z dziećmi, dotychczasowe, wypracowane pokoleniami, umiejętności przestają wystarczać. Wzrastają napięcie i tendencja do radzenia sobie z problemami w sposób przemocowy, skażony bezradnością. Rodzice – sami bezradni, zagubieni – nie są w stanie dostatecznie dobrze chronić dzieci przed zagrożeniem przemocą ze strony zewnętrznej (innych mieszkańców ośrodków, osób poza ośrodkami kontaktujących się z dziećmi, pracowników ośrodków).

Nagromadzenie dzieci z różnych krajów, o różnym wzorcu kulturowym, często poranionych emocjonalnie, odrzuconych przez kolegów w szkole również sprzyja pojawianiu się konfliktów rówieśniczych, zadrażeń i nieporozumień. Kadra ośrodków nie jest przygotowana do radzenia sobie z problemami wychowawczymi, nie ma propozycji rozładowywania napięć i łagodzenia konfliktów.

Próba odpowiedzi na najbardziej palące problemy dotyczące ochrony dzieci przed przemocą jest zmodyfikowany na potrzeby specyfiki ośrodków program Chronimy Dzieci Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę. Program adresowany jest do matek, ojców, pracowników ośrodków oraz dzieci i młodzieży. Profesjonaliści uczą się identyfikować przypadki przemocy wobec dzieci oraz podejmować interwencję w takich przypadkach. Rodzice podnoszą swoje kompetencje rodzicielskie oraz poznają zasady wychowania bez przemocy. Dzieci i młodzież poznają swoje prawa, uczą się chronić swoje granice, dbać o własne bezpieczeństwo.

W naszej pracy z dziećmi uchodźczymi i ich rodzicami spotykamy się z wieloma problemami utrudniającymi skuteczną pomoc. Podczas panelu zaproszeni eksperci podejmą próbę zidentyfikowania barier i wyzwań stojących przed profesjonalistami zaangażowanymi w ochronę dzieci uchodźczych przed krzywdzeniem.

Warsztat, godz. 16.00-17.30, sala A

Ustalanie motywów samobójstwa dzieci jako problem psychologicznej ekspertyzy sądowej – Teresa Jaśkiewicz-Obydzińska, Ewa Wach, Instytut Ekspertyz Sądowych im. prof. dra Jana Sehna

Statystyki wskazują, że w Polsce w ciągu ostatnich kilkunastu lat samobójstwo stanowi drugą (po wypadkach komunikacyjnych) przyczynę zgonów dzieci i młodzieży w wieku 10-19 lat. Czynniki ryzyka zachowań samobójczych u dzieci i młodzieży wymieniane w literaturze przedmiotu mają bardzo zróżnicowany charakter. Wśród czynników bezpośrednio przyczyniających się do podjęcia działań autodestrukcyjnych przez konkretną osobę istotne znaczenie mogą mieć określone zachowania innych, zarówno dorosłych (rodziców, opiekunów, wychowawców), jak i rówieśników (np. przemoc grupowa). Ustalenie wpływu otoczenia na podjęcie decyzji o samobójstwie wymaga szczegółowej analizy tak właściwości psychicznych ofiary samobójstwa, jak i okoliczności jej śmierci. W sprawach, w których śmierć samobójcza staje się przedmiotem zainteresowania organów wymiaru sprawiedliwości, przydatna dla ustalenia roli innych osób może być opinia biegłych psychologów.

W ramach warsztatu przewiduje się krótkie wprowadzenie teoretyczne dotyczące specyfiki samobójstw w tych okresach rozwojowych i ich uwarunkowań psychospołecznych. Następnie zostaną przedstawione zasady opracowywania ekspertyzy psychologicznej zmierzającej do ustalenia wpływu osób trzecich na decyzję o dokonaniu zamachu samobójczego.

Warsztat, godz. 16.00-17.30, sala B

Reaktywne zaburzenia więzi – efekt wczesnodziecięcego opuszczenia i krzywdzenia – dr Anna Szczepaniak, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

W trakcie wystąpienia słuchacze zapoznają się z etiologią zaburzeń przywiązania oraz z koncepcjami wyjaśniającymi, w jaki sposób rodzaj wczesnej relacji dziecka z ważnym dorosłym wpływa na jego dalszy rozwój emocjonalny. Podczas spotkania zaprezentowane będą zależności między jakością przywiązania, traumatycznymi doświadczeniami wczesnego dzieciństwa a rozwojem poszczególnych struktur mózgowych oraz dalszymi konsekwencjami dla funkcjonowania człowieka. W sytuacji opuszczenia i krzywdzenia dziecka dochodzi do „spustoszenia jego psychiki”, dlatego podczas spotkania zadamy sobie pytanie, czym psychoterapia może tę pustkę wypełnić?

Projekcja filmu, godz. 17.45-20.00, Sala Koncertowa

„Spotlight”, reż. Tom McCarthy

Produkcja: USA.

Scenariusz: Tom McCarthy, Josh Singer.

Czas trwania: 128 minut.

„Spotlight” to filmowy zapis wstrząsającej historii, która miała miejsce naprawdę. Nagrodzeni Pulitzerem dziennikarze śledczy gazety „Boston Globe” dotarli do przerażających i szokujących danych na temat konsekwentnie tuszowanej siatki pedofilskiej w Kościele katolickim, składającej się z ponad 70 księży. Historia zbulwersowała świat w 2002 r., ale odkrycia dziennikarzy były zaledwie wierzchołkiem góry lodowej...

Tuż po objęciu stanowiska nowy szef „Globe’a”, Marty Baron (Liev Schreiber), kieruje dziennikarzy do zajęcia się sprawą księdza oskarżonego o seksualne wykorzystywanie dzieci na przestrzeni 30 lat. Reporterzy, świadomi delikatności i społecznego oddźwięku, jaki będzie się wiązał ze skandalem, zagłębiają się w sprawę. Zespół tworzą: Walter „Robby” Robinson (Michael Keaton), Sacha Pfeiffer (Rachel McAdams), Michael Rezendes (Mark Ruffalo) oraz Matt Carroll (Brian d’Arcy James).

Rozpoczyna się dziennikarskie śledztwo, którego wyniki zbulwersują cały świat i wstrząsną Ameryką. Dziennikarze kontaktują się z adwokatem ofiar (Stanley Tucci), docierają do dorosłych, którzy byli molestowani w dzieciństwie. Wkrótce okazuje się, że sprawa jest większa, niż ktokolwiek na początku przypuszczał, ociera się o władze kościelne, które przez lata tuszowały przestępstwa.

Film otrzymał główne nagrody na wielu festiwalach. Wyróżniły go także gremia filmowe – m.in. trzema nagrodami Gotham Independent Film Awards (najlepszy film, najlepszy reżyser, najlepsza obsada), statuetką Hollywood Film dla najlepszego scenariusza. Trzykrotnie nominowano go do Złotych Globów – w kategoriach: najlepszy film, najlepszy reżyser, najlepszy scenariusz.

(Opis filmu pochodzi ze strony dystrybutora United International Pictures Sp. z o.o., tylkohity.pl)

Sesja plenarna 9.00-10.45, Sala Koncertowa**DZIECKO A POLITYKA SPOŁECZNA****Dzieci – dobro prywatne czy publiczne – prof. dr hab. Wielisława Warzywoda-Kruszyńska, Uniwersytet Łódzki**

Strategiczne zarządzanie problemami społecznymi nakazuje w obliczu starzenia się populacji zwrócić uwagę na sytuację społeczną i ekonomiczną dzieci i młodzieży, które „są przyszłością” społeczeństw. Przede wszystkim chodzi o niwelowanie nierówności społecznych wśród dzieci poprzez inwestowanie w ich rozwój. Na pytanie, kto ma inwestować i w jaki sposób, padają różne odpowiedzi zależnie od tego, czy dzieci traktuje się jako „dobro prywatne”, czy jako „dobro publiczne”. Czy dzieci postrzega się głównie w ich roli rodzinnej, jako zależnych od rodziców członków rodziny, czy jako obywateli mających określone prawa i obowiązki? W zależności od odpowiedzi na te pytania formułowana jest polityka społeczna jako polityka „rodzinocentryczna” lub „dzieciocentryczna”. W referacie zostaną podjęte te kwestie, a na ich tle przedstawione dane dotyczące inwestowania w dzieci w Polsce w porównaniu do „średniej” w UE-27 i w kraju o najlepszej sytuacji dzieci (Finlandii). Zasygnalizowana zostanie także kwestia nierówności społecznej wśród dzieci.

**Przemiany „dobra dziecka” w perspektywie służb społecznych
– dr Magdalena Arczewska, Uniwersytet Warszawski**

W czasie wystąpienia zaprezentowane zostaną wyniki własnych badań zrealizowanych jesienią 2015 r. Ich celem było zidentyfikowanie różnego podejścia przedstawicieli służb społecznych do ochrony dobra dziecka i rozumienia tego terminu. Referat będzie dotyczył także wniosków w zakresie zmian w działaniach i współpracy służb społecznych. W badaniach uwzględnione zostały opinie sędziów rodzinnych, kuratorów zawodowych, pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych oraz przedstawicieli różnych typów organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny. Wnioski sformułowano w oparciu o 80 wywiadów pogłębianych, przeprowadzonych z przedstawicielami służb z całej Polski, z uwzględnieniem środowisk o różnej wielkości i specyfice. Referat zaprezentuje odpowiedzi na dwa kluczowe pytania: jak pojęcie „dobra dziecka” definiują przedstawiciele służb społecznych działających na rzecz dziecka i rodziny w środowisku lokalnym oraz jak przebiega współpraca służb społecznych w środowisku lokalnym na rzecz ochrony dobra dziecka? Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, że dobro dziecka jest podstawowym zagadnieniem prawa rodzinnego, a jego ochrona stanowi jedną z kluczowych zasad systemu prawa. Choć pojęcie „dobra dziecka” nie jest definiowane na gruncie ustawowym, to w literaturze przedmiotu można odnaleźć próby jego dookreślenia. Działania na rzecz ochrony dobra dziecka należą do obowiązków służb zaliczanych do wymiaru sprawiedliwości, ale i systemu pomocy społecznej, co rodzi trudności i nieporozumienia. Dodatkowo, nakłada się na to częsta zmiana wykładni przepisów. Dlatego poznanie opinii samych „pomocników”, ale i funkcjonariuszy publicznych jest kluczem do zidentyfikowania problemów i sformułowania rekomendacji dotyczących zmian.

**O krótkiej historii ujawniania problemu krzywdzenia dzieci
– dr Monika Sajkowska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę**

Problem krzywdzenia dzieci istnieje od zawsze, ale jako społeczeństwo dostrzegliśmy go dopiero pół wieku temu. Co zdarzyło się w Chicago w 1961 r.? Dlaczego jedno krótkie akademickie wystąpienie spowodowało lawinową zmianę świadomości, działań, legislacji w zakresie ochrony dzieci przed przemocą w wielu częściach świata? Jak zmieniało się społeczne postrzeganie wykorzystywania seksualnego dzieci? Co sprawiło, że w USA w ciągu jednej dekady stan nieświadomości i niedostrzegania tego problemu zmienił się w społeczną panikę z nim związaną? W czasie wystąpienia przedstawione zostaną kamienie milowe w ujawnianiu problemu krzywdzenia dzieci na świecie i w Polsce. Społeczna dynamika postrzegania tego problemu budzi wiele refleksji – dziś szczególnie ważne jest, czy proces niezaprzeczalnego, ciągłego wzrostu podmiotowości dzieci i uznawania ich praw może się zatrzymać lub cofnąć?

Wykład eksperta, godz. 11.15-13.00, Sala Koncertowa

„Nadzieja dla dzieci i rodzin” – narzędzia wspomagające interwencję w przypadkach krzywdzenia dzieci
– prof. Arnon Bentovim, Wielka Brytania

Warsztat będzie się skupiał na umiejętnościach nieodzownych dla skutecznej interwencji.

Sesja referatowa, godz. 11.15-13.00, Sala Rudniewa**WYKORZYSTYWANIE SEKSUALNE DZIECI PRZEZ OSOBY DUCHOWNE**

Dlaczego kapłani wykorzystują seksualnie osoby małoletnie. Analiza społeczno-kulturowa
– Ewa Kusz, Centrum Ochrony Dziecka

Analiza społeczno-kulturowa ma na celu odpowiedzieć na pytanie, dlaczego księża wykorzystują seksualnie osoby małoletnie. Będzie to refleksja nad czynnikami społeczno-kulturowymi sprzyjającymi temu, że ci, których zadaniem powinna być ochrona i troska o rozwój młodej osoby, stają się sprawcami wykorzystania seksualnego. Są to m.in. czynniki szerokiego kontekstu społeczno-kulturowego, jak np.: zmiany obyczajowe, nieadekwatna formacja, rola duchownego w społeczności lokalnej, nieufność społeczeństwa postkomunistycznego do władzy itp. Są to także specyficzne uwarunkowania społeczno-kulturowe związane z specyfiką społeczności kościelnej, jak np. klerykalizm czy specyficzne rozumienie hierarchiczności kościelnej struktury. Referentka zweryfikuje obiegowe poglądy na motywację, dla której niektórzy księża wykorzystują osoby małoletnie, w tym np. na rolę celibatu. Referat opierać się będzie przede wszystkim na literaturze obcojęzycznej tych krajów, które podjęły już refleksję naukową nad tym zagadnieniem. Na tyle, na ile to jest możliwe, korzystając z badań własnych, porównane zostaną ustalenia zagraniczne z sytuacją w Polsce. Referat zakończą konkretne propozycje.

Odpowiedź Kościoła na problem wykorzystywania seksualnego dzieci przez osoby duchowne
– ks. dr Wojciech Rzeszowski, Prymasowskie Wyższe Seminarium Duchowne w Gnieźnie

„W moim sercu wyryte są historie, cierpienia i ból nieletnich, którzy zostali wykorzystani seksualnie przez księży. Nadal przytłacza mnie wstyd, że ludzie, którym powierzono delikatną opiekę nad tymi maluczkimi, je wykorzystali i spowodowali im poważne szkody. Głęboko ubolewam z tego powodu. Bóg płacze. Przestępstwa i grzechy wykorzystywania seksualnego nieletnich nie mogą być dłużej trzymane w tajemnicy. Zobowiązuję się do gorliwej czujności Kościoła, aby chronić nieletnich i obiecuję, że osoby odpowiedzialne zdadzą sprawę ze swoich czynów”. Przemówienie papieża Franciszka, Filadelfia, 27 września 2015 r.

Przywołane słowa papieża Franciszka dobrze ilustrują, jak wiele się zmieniło w podejściu Kościoła katolickiego do problemu seksualnego wykorzystania małoletnich. Obserwując minione lata, można odnieść wrażenie, że podobnie, jak u człowieka po doświadczeniu traumy, tak i Kościół przechodził poszczególne etapy reagowania – od obezwładniającego paraliżu, przez zaprzeczenie, bunt, bezradność i wstyd, do stopniowej konfrontacji z prawdą i akceptacji, aż po szukanie konstruktywnych metod radzenia sobie z problemem i profesjonalną prewencję. Widać to nie tylko w oficjalnym nauczaniu Kościoła – wypracowanych dokumentach dotyczących omawianej problematyki (np. w Polsce Wytoczne KEP) – ale i podejmowanych działaniach. Możemy je dostrzec w organizacji struktur kościelnych, które mają chronić dzieci, pomagać ewentualnym ofiarom i reagować adekwatnie na sprawców, przez wdrażanie przejrzystych procedur działania, a kończąc na szkoleniach profilaktycznych dotyczących księży, kandydatów do kapłaństwa oraz wszystkich pracowników Kościoła, którzy mają styczność z dziećmi. Choć tak zorganizowane działania są podejmowane dopiero w ostatnim czasie i sporo jest w tej materii do nadrobienia, należy żywić nadzieję, że będzie to działanie owocne, które sprawi, że Bóg nie będzie musiał więcej płakać nad dziećmi swojego Kościoła.

Gdy sprawcą jest osoba duchowna – psychologiczne konsekwencje wykorzystania dziecka – Jolanta Zmarzlik, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Wykorzystanie seksualne jest dla dziecka trudnym, bywa, że traumatycznym doświadczeniem. Straty, jakie ponosi dziecko, są tym większe, im ważniejsza, bliższa, znacząca była dla niego osoba sprawcy. Ofiary wykorzystania seksualnego przez osoby duchowne dodatkowo ponoszą cierpienie związane ze specyficzną rolą społeczną sprawcy. Szczególnie istotne jest to w przypadku młodszych dzieci, dla których kapłan jest kimś naznaczonym świętością, autorytetem moralnym, symbolicznym ojcem. Dla wielu młodych ludzi doświadczenie wykorzystania wiąże się z kryzysem wiary oraz odejściem z Kościoła. Młodzi ludzie w wyniku doświadczenia przekraczania granic intymnych, zwiększonej podatności na manipulację, utraty wiary oraz oparcia we wspólnocie religijnej są podatni na działanie sekt, uzależnienia itp. Udzielenie pomocy dzieciom ofiarom wykorzystywania seksualnego przez osoby duchowne powinno być połączeniem pomocy psychologicznej i duchowej, zarówno samemu dziecku, jak i jego rodzinie.

Panel dyskusyjny, godz. 11.15-13.00, Sala Miłosza

Wysłuchanie dzieci w procedurach cywilnych – Agnieszka Bąk, Uniwersytet Warszawski, Alicja Budzyńska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, sędzia Dorota Hildebrand-Mrowiec, Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych w Polsce, Monika Horna-Cieślak, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Dzieci mają prawo do wyrażania poglądów we wszystkich sprawach, które je dotyczą. Ten zapis Konwencji o prawach dziecka oraz Konstytucji RP ma zastosowanie także w sytuacjach postępowania cywilnego dotyczących najmłodszych (art. 216 ze zn.1 i art. 576 § 2 kpc). W praktyce oznacza to, że sąd, przed podjęciem decyzji dotyczącej losów dziecka, powinien osobiście poznać jego stanowisko i wziąć je pod uwagę przy rozstrzygnięciu. Celem czynności wysłuchania jest uwzględnienie w postanowieniach sądu najlepiej pojętego interesu konkretnych dzieci. Dzieci mogą być wysłuchiwane przez sąd w sprawach cywilnych, np. w sprawach związanych z ustalaniem kontaktów z rodzicami, władzy rodzicielskiej, miejsca pobytu, orzeczenia i rozwiązania przysposobienia czy przeniesienia z placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej. Wysłuchanie opiera się na prowadzeniu rozmowy w sposób odpowiadający możliwościom dziecka. Jego podstawową zasadą jest, aby nie obciążać młodego człowieka poczuciem odpowiedzialności za rozstrzygnięcia sądu oraz nie wikłać go w toczące się wokół sprawy konflikty (np. między opiekunami).

Instytucja wysłuchania dzieci w postępowaniu cywilnym budzi wiele pytań dotyczących m.in. sposobu zorganizowania, prowadzenia, utrwalania tej czynności, ale także sposobu nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z dzieckiem. Podczas panelu eksperci poprzez przedstawienie psychologicznych aspektów wysłuchania dziecka, doświadczeń sędziów i dzieci biorących udział w tej czynności, a także poprzez przybliżenie materiałów edukacyjnych pomocnych w prowadzeniu rozmowy z najmłodszymi, spróbują odpowiedzieć na te i inne pytania.

Warsztat godz. 11.15-13.00, Sala A

Sesja dla grantobiorców programu „Bezpieczne dzieciństwo” – Gabriela Kühn, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Program grantowy „Bezpieczne dzieciństwo” wspiera działania, których celem jest ochrona dzieci i młodzieży przed przemocą i krzywdzeniem oraz pomoc ich rodzinom i opiekunom. Pierwsza edycja programu została zrealizowana w latach 2010-2012. Druga edycja trwa w latach 2013-2017.

Granty przeznaczone są dla organizacji pozarządowych na działania wspierające lokalną społeczność w polepszaniu standardów bezpieczeństwa dzieci w czterech liniach programowych:

- a) Bezpieczeństwo dzieci i młodzieży w internecie
- b) Profilaktyka krzywdzenia małych dzieci 0-6 lat
- c) Pomoc dzieciom ofiarom przemocy
- d) Profilaktyka krzywdzenia i pomoc dzieciom w ośrodkach dla cudzoziemców.

Podczas sesji dla grantobiorców realizujących projekty w linii programowej Pomoc dzieciom ofiarom przemocy omawiane są dotychczasowe doświadczenia z realizacji projektów, uczestnicy wymieniają się dobrymi praktykami, dyskutują o realizowanych projektach i możliwościach współpracy. Omawiane są również kwestie sprawozdawczości i współpracy z FDDS.

Program grantowy „Bezpieczne dzieciństwo” Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę jest finansowany ze środków Fundacji VELUX.

Warsztat, godz. 11.15-13.00, Sala B

Identyfikacja symptomów krzywdzenia dziecka i podejmowanie interwencji – Beata Ciejka, Mirosława Gorgol-Bujalska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Warsztat dedykowany jest osobom rozpoczynającym pracę przy rozpoznawaniu i podejmowaniu działań w przypadku podejrzenia krzywdzenia dzieci. Podczas warsztatu uczestnicy zapoznają się z wiedzą dotyczącą identyfikacji krzywdzenia i podejmowania interwencji. Wczesne i prawidłowe rozpoznawanie niepokojących sygnałów w funkcjonowaniu dziecka umożliwia podjęcie niezbędnych i skutecznych działań w celu jego ochrony przed dalszym krzywdzeniem. Stanowi też pierwszy element w planowaniu pomocy psychologicznej dziecku i jego rodzinie oraz w opracowywaniu strategii interwencji w konkretnym przypadku.

Skuteczna pomoc dziecku zależy nie tylko od skoordynowanej współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami zobligowanymi do podejmowania interwencji, ale również od właściwej współpracy z jego rodziną. Dlatego tak ważna jest świadomość profesjonalistów dotycząca barier rodziców w ujawnianiu przemocy i podejmowaniu interwencji. Nie bez znaczenia dla procesu podejmowania i prowadzenia interwencji jest też uświadamianie sobie przez profesjonalistów własnych trudności i ograniczeń w tym zakresie.

Wykład eksperta, godz. 14.00-15.45, Sala Koncertowa

Przestępstwa internetowe wobec dzieci – nierozwiązane problemy i propozycje rozwiązań – John Carr, Wielka Brytania

W trakcie wystąpienia rozwinięte zostaną zagadnienia przedstawione na sesji plenarnej związane z przestępstwami internetowymi wobec dzieci oraz ze strategiami ich rozwiązań. W szczególności zastanowimy się:

Jakie są niepokojące problemy w tym obszarze?

1. Problemy związane z treściami dostępnymi w internecie (łatwy dostęp do materiałów nieodpowiednich do wieku; ogromna ilość pornografii dziecięcej); 2. Problemy dotyczące kontaktu online i werbowanie dzieci do produkcji pornograficznych; 3. Handel za pośrednictwem internetu; 4. Problemy z prywatnością;

Jak znaleźliśmy się w tym miejscu?

5. Dlaczego internet rozwinął się w taki, a nie inny sposób – jako olbrzymie, nieuregulowane środowisko?; 6. Dlaczego rok 1995 można uznać za współczesny „Dzień Zero”?; 7. Co wiemy na temat przestępstw internetowych przeciwko dzieciom w 1995 r.?

Co wiemy dziś o przestępstwach internetowych wobec dzieci?

8. Różne typy przestępstw i problemów; 9. Skala przestępczości; 10. Brytyjskie dane nt. przestępczości internetowej (typowe dla większości krajów członkowskich OECD), dające wyobrażenie na temat charakteru wyzwań, z jakimi mierzą się dzisiaj wszystkie kraje; 11. Dane odnoszące się do obecnej skali (ilości) pornografii dziecięcej będącej w obiegu oraz liczby osób zaangażowanych w produkcję takich materiałów bądź też ich dystrybucję/konsumpcję; 12. ŻADNA policja na świecie nie jest w stanie poradzić sobie z takimi liczbami – nawet gdybyśmy przywrócili do życia STASI lub KGB albo jedno i drugie (czego nie zrobimy i czego, rzecz

jasna, nikt by nie chciał); 13. Problemy związane z rosnącą liczbą materiałów wytwarzanych przez same dzieci (nie chcemy kryminalizować dzieci za to, że są dziećmi); 14. Technologia, która przyczyniła się do powstania problemu, musi stać się częścią jego rozwiązania; 15. Technologia Photo DNA; 16. Metoda Video ID; 17. Aplikacje ostrzegające; 18. Analiza behawioralna jako narzędzie wykrywania zachowań uwodzenia dzieci w internecie; 19. Tworzenie i zastosowania baz danych skrótów (hash); 20. Czy możemy nadal traktować tego rodzaju przestępstwa jako problem wyłącznie kryminalny – dotyczący ochrony porządku publicznego? Czy nie lepiej uznać je również za problem z obszaru zdrowia publicznego?;

Treści nieodpowiednie do wieku

21. Materiały zamieszczane w internecie przez dżihadystów i terrorystów wykraczają poza ramy tej prezentacji, podobnie jak problemy związane z ksenofobią, rasizmem i skrajną przemocą, nie ulega jednak wątpliwości, że są to sprawy niezwykle poważne, tak jak strony internetowe na temat samookaleczania itp.; 22. Problem ze słowem „pornografia”, które nie opisuje już trafnie natury materiałów, z jakimi mogą się zetknąć i rzeczywiście stykają się dzieci w wieku od pięciu lat; 23. Szkodliwe skutki kontaktu z takimi treściami u (a) dziewczynek i (b) chłopców. Sposoby przeciwdziałania ekspozycji na takie treści (a) w domu, (b) w sieciach komórkowych, (c) poprzez Wi-Fi w przestrzeni publicznej oraz (d) poprzez środki prawne adresowane do wydawców pornografii (wymóg weryfikacji wieku).

Sesja referatowa, godz. 14.00-15.45, Sala Rudniewa

ROLA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ W PRZECIWDZIAŁANIU PRZEMOCY WOBEC DZIECKA

„Tamujemy Przemoc” – systemowe podejście do budowania bezpieczeństwa dziecka w środowisku szkolnym – Magdalena Wolańska, fundacja Falochron

Fundacja Falochron na bazie udziału w międzynarodowym projekcie STRONG (Supportive Tools for Resilient, Open-minded and Non-violent Grassroots in schools) oraz wieloletnich doświadczeń pracy w środowisku edukacyjnym wypracowała metodologię i narzędzia pozwalające na głęboką diagnozę poziomu bezpieczeństwa w szkole oraz tworzenie zindywidualizowanych programów rozwojowych i interwencyjnych. W swojej pracy fundacja wykorzystuje systemowe rozumienie zjawisk zachodzących w szkole. Podejście to zostało zaczerpnięte z Systemowej Psychoterapii Rodzin i pozwala spojrzeć na szkołę jako system oddziałujących na siebie części – uczniów, grona pedagogicznego, rodziców. W latach 2015-2016 fundacja Falochron zrealizowała projekt „Tamujemy Przemoc” – budowania bezpieczeństwa w wybranych szkołach podstawowych w Krakowie.

Wystąpienie zawierać będzie wprowadzenie do systemowego rozumienia bezpieczeństwa w szkole, ze szczególnym naciskiem na diagnozę sytuacji dziecka w tym systemie. Metodologia wypracowana przez fundację opiera się na pogłębionej diagnozie, stawianiu hipotez oraz wpuszczaniu do systemu tzw. „bąbli zmiany”. Przedstawione zostaną niektóre narzędzia służące do wprowadzania zmian na poziomie szkoły, grona pedagogicznego oraz uczniów. Zmian polegających na zwiększaniu poczucia bezpieczeństwa dziecka w szkole, ale również rozwijaniu jego czynników odpornościowych, umiejętności radzenia sobie z różnego rodzaju traumami i budowania bezpiecznych relacji opartych na zaufaniu.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dzieci a obowiązki prawne szkoły – Agnieszka Kwaśniewska-Sadkowska, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Przemoc w placówkach oświatowych, w tym przemoc rówieśnicza, to jeden z codziennych problemów dzieci. Niestety reakcja, a właściwie brak prawidłowej reakcji w placówkach, powoduje, że zaufanie dziecka do szkoły jest coraz mniejsze i dzieci nie mówią o swoich problemach dorosłym. Przepisy natomiast wprost nakazują reakcję szkoły czy przedszkola w przypadku krzywdzenia dziecka, bez względu na to, czy jest to przemoc z zewnątrz szkoły czy wewnątrz. Wystąpienie będzie dotyczyło przepisów prawnych, które zobowiązują placówki oświatowe do reakcji na przemoc i inne przestępstwa dokonane na szkodę dzieci. Poruszony zostanie także temat konsekwencji prawnych w przypadku braku działania ze strony placówki i jej pracowników. Przedstawione zostaną przykłady reakcji lub jej braku ze strony szkoły w sytuacjach przemocy wobec dzieci.

Przemoc w szkole – analiza problemu na podstawie doświadczeń Telefonu dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800 100 100
– Katarzyna Romanowska-Gręda, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Przemoc rówieśnicza to jeden z zasadniczych problemów, z jakim musi radzić sobie współczesna szkoła. Konsultacje udzielane w Telefonie dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci 800 100 100 pozwalają nam spojrzeć na ten problem z praktycznego punktu widzenia i z różnych perspektyw – nauczycieli, szkolnych psychologów i pedagogów, dyrektorów, a także rodziców uczniów, zarówno doświadczających, jak i będących sprawcami przemocy rówieśniczej. Dzięki temu możemy zrozumieć różnice w postrzeganiu tego zagadnienia, ale też znaleźć punkty wspólne, z których wyłania się obraz dobrych praktyk, jak i obszarów wymagających poprawy. Ich analiza pozwala dojrzeć szerszy obraz powtarzających się mechanizmów i zjawisk, które utrudniają bądź uniemożliwiają podjęcie skutecznej interwencji w przypadku występowania przemocy w szkole. Celem wystąpienia będzie przedstawienie wyników tej analizy oraz wynikających z niej rekomendacji.

Sesja referatowa, godz. 14.00-15.45, Sala Miłosza

CZYM JEST DOBRO DZIECKA?

Przemiany „dobra dziecka” w perspektywie służb społecznych
– dr Magdalena Arczewska, Uniwersytet Warszawski

Referat będzie kontynuacją prezentacji na sesji plenarnej. Na podstawie wyników badań własnych prezentowane będą ustalenia dotyczące rozumienia pojęcia „dobra dziecka” przez przedstawicieli służb społecznych działających na rzecz dziecka i rodziny w środowisku lokalnym. Działania na rzecz ochrony dobra dziecka należą do obowiązków służb zaliczanych do wymiaru sprawiedliwości, ale i systemu pomocy społecznej, co rodzi trudności i nieporozumienia. Dodatkowo, nakłada się na to częsta zmiana wykładni przepisów. Dlatego poznanie opinii samych „pomocników”, ale i funkcjonariuszy publicznych jest kluczem do zidentyfikowania problemów i sformułowania rekomendacji dotyczących zmian.

Umieszczanie dziecka poza rodziną biologiczną a dobro dziecka
– sędzia Dorota Trautman, Sąd Okręgowy w Warszawie

Każde dziecko ma prawo do wychowywania się w środowisku rodzinnym. Władza rodzicielska przysługuje obojgu rodzicom z samego ojcostwa lub macierzyństwa i obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka, z poszanowaniem jego godności i praw. Władza rodzicielska powinna być wykonywana tak, jak tego wymaga dobro dziecka i interes społeczny. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do jego pełnoletniości i w tym czasie winno rodzicom posłuszeństwo, a w sprawach, w których może samodzielnie podejmować decyzje i składać oświadczenia woli, powinno wysłuchać opinii i zaleceń rodziców formułowanych dla jego dobra. Rodzice przed powzięciem decyzji w ważniejszych sprawach dotyczących osoby lub majątku dziecka powinni je wysłuchać, jeżeli rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości dziecka na to pozwala, oraz uwzględnić, w miarę możliwości, jego rozsądne życzenia. Powyższe prawa i obowiązki wynikają z przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (art. 92-93, 95-96 kro), gwarantowane są także konstytucyjnie (art. 48 i 72 Konstytucji RP). Małżeństwo, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej – państwo chroni wymienione podmioty przed niebezpieczeństwem, szkodą czy skrzywdzeniem, innymi słowy troszczy się o nie (art. 18 Konstytucji RP).

Pojęcie dobra dziecka nie zostało w zasadzie nigdzie zdefiniowane, także w przepisach prawa rodzinnego. Stanowi ono klauzulę generalną, podobnie jak zasady współżycia społecznego. Dobro dziecka stanowi podstawową dyrektywę stosowania prawa, jak również kryterium oceny przy podejmowaniu decyzji w sprawach dziecka oraz przy rozstrzyganiu kolizji zachodzących między interesem dziecka a interesem innych osób, zwłaszcza rodziców. W doktrynie polskiego prawa rodzinnego przyjęto, iż dobro dziecka to zespół wartości duchowych i materialnych, niezbędnych czy koniecznych dla prawidłowego rozwoju fizycznego i moralnego dziecka oraz należytego przygotowania go do pracy w interesie społeczeństwa, do pracy odpowiedniej do jego uzdolnień

i możliwości. Dobro dziecka jest i powinno być powiązane z interesem społecznym.

Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu (art. 48 Konstytucji RP). Ograniczenie władzy rodzicielskiej, obok pozbawienia władzy (art. 111 kro) czy jej zawieszenia (art. 110 kro), stanowi zatem jeden ze sposobów ingerencji sądu w wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno nastąpić po wyczerpaniu wszystkich form pomocy rodzinie dziecka, o których mowa w przepisach o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, chyba że dobro dziecka wymaga zapewnienia mu niezwłocznie pieczy zastępczej (art.1123 kro). Dziecko umieszcza się w pieczy zastępczej do czasu zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej (art.1124 kro).

Warsztat godz. 14.00-15.45, Sala A

Trening Pewności Siebie – program wsparcia dla dzieci doświadczających przemocy rówieśniczej – Hubert Czerniewski, Joanna Węgrzynowska, Stowarzyszenie „Bliżej Dziecka”

Około 10 procent uczniów w polskich szkołach doświadcza przemocy rówieśniczej w sposób częsty i długofalowy. Bycie ofiarą przemocy to traumatyczne przeżycie dla wielu dzieci, które stopniowo ogranicza ich możliwości życiowe i prowadzi do izolacji społecznej.

Trening Pewności Siebie jest metodą opracowaną i sprawdzoną przez Stowarzyszenie „Bliżej Dziecka” we współpracy z brytyjską organizacją KIDSCAPE. Trening ten to krótkoterminowa forma pracy z dziećmi poszkodowanymi – ofiarami przemocy rówieśniczej, która kładzie nacisk na podnoszenie poczucia własnej wartości, naukę asertywności i nawiązywania pozytywnych relacji w grupie. Jego ważnym elementem jest warsztatowa lub indywidualna praca z rodzicami, w trakcie której rodzice uczą się zasad asertywności, umiejętności pozytywnego dowartościowania dziecka i uczenia go samodzielności.

Najważniejsze efekty TPS – wyniki badań ankietowych przeprowadzonych wśród uczestników treningów co najmniej 3 miesiące po zakończeniu zajęć – wskazują, że dzięki Treningom Pewności Siebie:

- 40% dzieci przestało doświadczać przemocy w szkole, a większość pozostałych uczestników doświadczała jej zdecydowanie rzadziej,
- uczestnicy mieli większe poczucie własnej wartości i więcej pewności siebie,
- dzieci zdecydowanie rzadziej unikały szkoły i zdecydowanie rzadziej przeżywały depresję,
- w sytuacjach przemocy dzieci zaczęły używać asertywnych sposobów obrony.

Podczas warsztatu zaprezentowana zostanie metoda Treningu Pewności Siebie oraz przykładowe ćwiczenia dla dzieci dotyczące asertywnych sposobów obrony przed agresją słowną.

Warsztat, godz. 14.00-15.45, sala B

Przesłuchiwanie dziecka – problemy i dylematy – Maria Keller-Hamela, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Dzieci, które stają się ofiarami przestępstw, występują jako świadkowie w procedurze karnej. Często są jedynymi świadkami zaistniałych zdarzeń i dlatego niezwykle istotny jest sposób, w jaki będą przesłuchiwane. Szczególnej uwagi wymagają zadawane pytania oraz atmosfera przesłuchiwania – czy będzie na tyle przyjazna, aby mówić nawet o bardzo trudnych przeżyciach. Przesłuchiwanie małoletnich świadków często może przysparzać wielu trudności związanych z przekazywaniem dziecku informacji w sposób dostępny i zrozumiały. Każde przesłuchiwanie świadka, niezależnie od jego wieku, zawiera w sobie element poinformowania go o jego prawach i obowiązkach wynikających z Kodeksu postępowania karnego.

Warsztat poświęcony zostanie metodyce przesłuchiwania dzieci, krok po kroku oraz trudnościom i dylematom wynikającym z konieczności informowania świadków o ich prawach i obowiązkach. Warsztat kierowany jest do sędziów, biegłych psychologów i prokuratorów prowadzących przesłuchania małoletnich świadków

Zapraszamy przedszkola, szkoły i inne placówki do udziału w programie Chronimy Dzieci!

Chronimy Dzieci to ogólnopolski program certyfikowania placówek edukacyjnych i opiekuńczych realizujących Politykę ochrony dzieci przed przemocą. W ramach Rządowego programu na lata 2014–2016 „Bezpieczna i przyjazna szkoła” Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę realizuje Chronimy Dzieci we współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz partnerską organizacją – Fundacją Orange.

Celem programu jest ochrona dzieci przed przemocą. Program realizowany jest poprzez wdrażanie w placówkach standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Placówki, które spełniają standardy ochrony dzieci, otrzymują certyfikaty Chronimy Dzieci.

Standardy ochrony dzieci to zbiór zasad, które pomagają tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko m.in. w placówkach edukacyjnych i opiekuńczych. W placówce, która spełnia standardy ochrony dzieci, m.in. nie pracują osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu dziecka, a wszyscy pracownicy wiedzą, jak rozpoznawać symptomy krzywdzenia dziecka i jak interweniować w przypadkach podejrzenia, że dziecko jest ofiarą przemocy. Zgodnie ze standardami wszystkie dzieci już w przedszkolu uczą się, jak unikać zagrożeń w realnym świecie i w internecie oraz gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach życiowych. Rodzice natomiast dowiadują się, jak wychowywać dziecko bez przemocy i uczyć je zasad bezpieczeństwa.

Placówki realizują standardy zgodnie ze stworzoną przez siebie Polityką ochrony dzieci – wewnętrznym dokumentem, który zawiera szczegółowe regulacje w zakresie ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Ustanowienie Polityki jest deklaracją realizowania w placówce praw dziecka, ułatwia reagowanie na niepokojące sytuacje oraz ustanawia jasne procedury interwencji.

Placówki przystępujące do programu rejestrują się na portalu **www.chronimydzieci.pl**, gdzie oceniają stopień spełniania standardów ochrony dzieci w swojej placówce, otrzymują indywidualny plan działania oraz mogą wnioskować o przyznanie certyfikatu. Placówkom wdrażającym standardy ochrony dzieci dedykowana jest również platforma edukacyjna **www.edukacja.fdds.pl**. Tu znajdują scenariusze zajęć, kursy e-learningowe, prezentacje multimedialne i materiały edukacyjne dla profesjonalistów, rodziców i dzieci, a także informacje o organizowanych w ramach programu szkoleniach.

Przyłącz placówkę do programu Chronimy Dzieci – to ważne i proste!

www.chronimydzieci.pl

dawniej
Fundacja
Dzieci
Niczyle

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

FUNDACJA
Energa

Fundacja

PLATFORMA EDUKACYJNA DLA PROFESJONALISTÓW NA TEMAT OCHRONY DZIECI I MŁODZIEŻY PRZED PRZEMOCĄ

www.edukacja.fdds.pl

Zadaniem platformy edukacyjnej dla profesjonalistów jest wspomaganie prowadzenia szkoleń i konferencji oraz udostępnianie jej użytkownikom materiałów edukacyjnych przygotowanych przez FDDS.

Platforma umożliwia dostęp do pełnej oferty edukacyjnej oferowanej przez fundację, skatalogowanej w pięciu działach:

- **kursy e-learning:** ten dział zawiera wszystkie multimedialne kursy, zarówno te skierowane do profesjonalistów pracujących z dziećmi, jak i te przeznaczone dla dzieci,
- **scenariusze zajęć:** konspekty spotkań, które można wykorzystać podczas prowadzenia zajęć, wraz z materiałami niezbędnymi do ich przeprowadzenia,
- **konferencje i szkolenia otwarte:** pełna oferta aktualnych zajęć edukacyjnych organizowanych przez FDDS, umożliwiającą zdobycie wyczerpujących informacji nt. szkoleń/konferencji, zapisanie się na nie, ich ocenę oraz uzyskanie zaświadczenia potwierdzającego udział w szkoleniu/konferencji,
- **materiały edukacyjne:** możliwość pobrania materiałów edukacyjnych w postaci elektronicznej,
- **szkolenia na zamówienie:** oferta edukacyjna „szyta na miarę” – możliwość zamówienia szkoleń przygotowanych z myślą o konkretnych odbiorcach.

Aby ułatwić przegląd oferty, w każdym z działów możliwe jest filtrowanie wyświetlanych treści pod kątem ich adresatów (profesjonaliści, rodzice, uczniowie), bloku tematycznego i rodzaju materiałów. Wykorzystanie tego filtra pozwala na stworzenie krótkiej listy pozycji adekwatnych do naszych poszukiwań. Użytkownik ma również możliwość wyszukania pozycji z oferty edukacyjnej FDDS dzięki typowej wyszukiwarce słownej. Platforma jest personalizowana – jednorazowa rejestracja na platformie i logowanie przy każdej wizycie pozwala użytkownikowi na stworzenie listy szkoleń, zarówno zbliżających się, jak i tych, w których już wziął udział.

Z platformą edukacyjną dla profesjonalistów została zintegrowana platforma opracowana z myślą o dzieciach i młodzieży, umożliwiającą dogodne korzystanie z kursów e-learningowych dla dzieci i zarządzanie nimi. Do platformy e-learningowej można przejść bezpośrednio z platformy edukacyjnej, dostępna jest również pod adresem www.edu.fdds.pl.

Platforma e-learningowa dla dzieci udostępnia kursy dotyczące m.in. bezpieczeństwa w internecie, udziału dziecka w procedurach sądowych, bezpieczeństwa dzieci. Atrakcyjne dla dzieci kursy, odwołujące się do interakcji z użytkownikiem, wykorzystujące film, dźwięk, animacje, quizy, przygotowano z myślą o ich wykorzystaniu podczas zajęć lekcyjnych, ale również w placówkach pozaszkolnych i w domu.

PUBLIKACJE

Kwartalnik „Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka” www.dzieckokrzywdzone.fdds.pl

„Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka” jest periodykiem wydawanym przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Pismo ma charakter interdyscyplinarny. Jego celem jest poszerzanie wiedzy profesjonalistów – psychologów, pedagogów, lekarzy, prawników, polityków społecznych – na temat różnych aspektów problemu krzywdzenia dzieci. W czasopiśmie publikowane są najnowsze oraz klasyczne koncepcje teoretyczne, ustalenia empiryczne oraz informacje na temat innowacyjnych form działań diagnostycznych, terapeutycznych i prewencyjnych. Celem pisma jest również stworzenie forum wymiany doświadczeń związanych z przeciwdziałaniem problemowi krzywdzenia dzieci. „Dziecko Krzywdzone” współpracuje z międzynarodowymi periodykami zajmującymi się zagadnieniami krzywdzenia dzieci – „Child Abuse & Neglect” oraz „Child Maltreatment”.

Kwartalnik „Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka” znajduje się w wykazie czasopism punktowanych Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w części B (9 punktów).

Od 2014 r. kwartalnik ukazuje się w wersji elektronicznej, publikowanej na stronie www.dzieckokrzywdzone.fdds.pl.

„Jak prowadzić przesłuchanie dziecka. Metodyka przesłuchania małoletniego świadka”

Metodyka prezentuje rekomendowaną, ramową strategię prowadzenia przesłuchania małoletniego świadka przez sędziów i prokuratorów. Pomaga ustrukturyzować przebieg przesłuchania, umożliwiając jednocześnie prowadzenie go w indywidualnym stylu przesłuchującego, z uwzględnieniem podmiotowości i cech przesłuchiwanego dziecka.

„Jak zorganizować przesłuchanie dziecka w trybie art. 185a i 185b kpk”

Publikacja zawiera wskazówki dotyczące optymalnej organizacji przesłuchania dziecka. Sygnalizuje, w jaki sposób przygotować oraz przeprowadzić czynność procesową, aby zminimalizować stres dziecka oraz zgromadzić wartościowy materiał dowodowy.

„Jak zorganizować i wyposażyć Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci”

Opracowanie stanowi pomocne źródło informacji na temat problematyki tworzenia przyjaznych miejsc przesłuchań dzieci. Zaprezentowane rekomendacje gwarantują, że stworzone na ich podstawie miejsca przesłuchań dzieci spełniać będą najwyższe standardy.

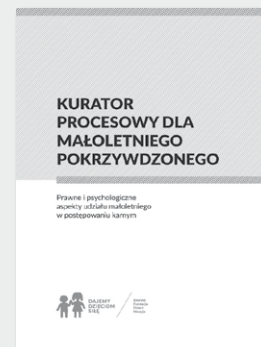
„Jak zorganizować wysłuchanie dziecka w trybie art. 216 ze zn. 1 i 576§2 kpc”

Rekomendacje wskazujące, w jaki sposób przygotować oraz przeprowadzić czynność wysłuchania dziecka w postępowaniu cywilnym.

„Kurator procesowy dla małoletniego pokrzywdzonego. Prawne i psychologiczne aspekty udziału małoletniego w postępowaniu karnym”

Monografia adresowana do profesjonalistów uczestniczących w procedurach karnych z udziałem małoletniego, w szczególności reprezentujących małoletnich pokrzywdzonych jako kuratorzy procesowi. Publikacja w kompleksowy sposób omawia zagadnienia związane z występowaniem w postępowaniu karnym kuratora procesowego dla małoletniego pokrzywdzonego.

„Kurator reprezentujący dziecko w postępowaniu karnym. Poradnik dla rodziców dzieci pokrzywdzonych przestępstwem”

Poradnik odnosi się do najważniejszych informacji o kuratorze procesowym dla małoletniego oraz o uprawnieniach rodzica w postępowaniu karnym. Zawiera także krótką informację o kuratorze, skierowaną do dzieci i nastolatków.

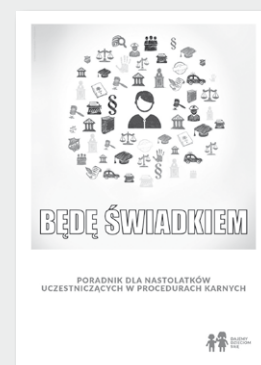
„Będę świadkiem. Poradnik dla dzieci uczestniczących w procedurach karnych”,

„Będę świadkiem. Poradnik dla nastolatków uczestniczących w procedurach karnych”

Publikacje skierowane są do dzieci i nastolatków mających składać zeznania w procesie karnym w Przyjaznym Pokoju Przesłuchań. Opracowania przegotowują do udziału w przesłuchaniu prowadzonym w trybie art. 185a i 185b kpk. Z poradników dzieci i nastolatki dowiedzą się m.in., na czym polega zadanie świadka, jakie prawa i obowiązki posiada świadek, jak wygląda Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci, co się w nim dzieje i kogo można w nim spotkać, będąc świadkiem.

Wszystkie publikacje dostępne są w wersji online pod adresem:
www.edukacja.fdds.pl

DAJEMY
DZIECIOM
SIŁĘ

dawniej
Fundacja
Dzieci
Niczyje

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę ponad 25 lat
pomaga krzywdzonym dzieciom.

Wspieraj nas!

Wpłać darowiznę:

nr konta: 47 1240 6218 1111 0010 2833 9365

lub przekaż swój 1%

KRS 0000 20 44 26

Konferencja realizowana jest w ramach projektów:

Prevention of Child Sexual Abuse and Child Sexual Exploitation in Central and Eastern Europe- a comprehensive approach

Mario – Joint Action to protect children on the move in Europe

Child Representation and Participation realizowanego ze środków World Childhood Foundation.

Niniejsza publikacja wyraża wyłącznie poglądy i opinie wydawcy. Sponsorzy nie są odpowiedzialni za jakiekolwiek informacje w niej zawarte.

Dziękuję za wysłuchanie

**Dziecko ma prawo do wyrażenia swojego zdania
w sprawach, które go dotyczą i mają wpływ na jego los.
Wysłuchanie pomaga sędziemu podjąć trafną decyzję
w najlepszym interesie dziecka.**

Organizatorzy kampanii:

dawniej
Fundacja
Dzieci
Niczysie

Patronat kampanii:

RZECZNIK PRAW DZIECKA
Marek Michalak

KRAJOWA RADA SĄDOWNICTWA

Partnerzy kampanii:

Finansowanie:

Projekt realizowany w ramach programu
Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG